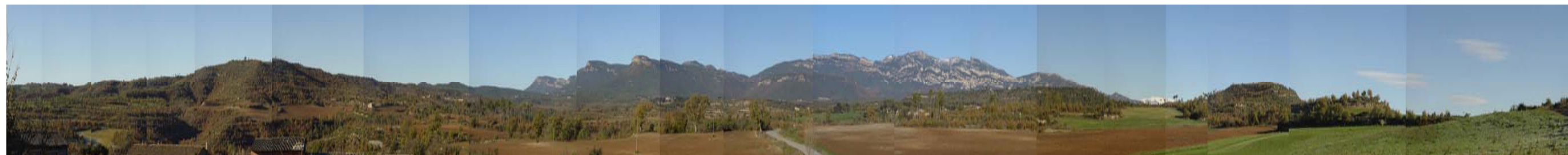

CARTA DEL PAISATGE DEL BERGUEDÀ

Documents de procés
Objectius de qualitat paisatgística per als paisatges del Berguedà

Desembre 2006

CARTA DEL PAISATGE DEL BERGUEDÀ

Documents de procés

Objectius de qualitat paisatgística per als paisatges del Berguedà

Desembre 2006

Direcció:

Albert Cortina i Ramos

Josep Gordi i Serrat

Equip Redactor:

Albert Cortina i Ramos

Advocat

Estudi DTUM

Josep Gordi i Serrat

Geògraf

Laboratori d'Anàlisi i Gestió del Paisatge – UdG

Amb la col.laboració d'Albert Albertí i Parés, geògraf. Laboratori d'Anàlisi i Gestió del Paisatge - UdG

Presentació

El Conveni Europeu del Paisatge, aprovat l'any 2000 a Florència pel Consell d'Europa estableix que els **objectius de qualitat paisatgística** significa, per a un paisatge concret, “ la formulació per part de les autoritats públiques competents de les aspiracions de la col·lectivitat pel que fa als trets paisatgístics del seu entorn”. Els objectius de qualitat paisatgística han de considerar i donar protecció, per tant, a les característiques del paisatge que la ciutadania desitja veure reconegudes i que els instruments de desenvolupament de la Carta han de prendre en consideració.

És en aquesta direcció que la present Carta del Paisatge defineix els objectius de qualitat paisatgística pels paisatges del Berguedà.

La segona fase dels treballs d'elaboració de la Carta del Paisatge consisteix doncs en la definició d'aquests objectius mitjançant la plasmació per part de les administracions públiques de les aspiracions de la col·lectivitat en relació amb les característiques paisatgístiques del seu entorn, després de conèixer el seu estat, els seus valors i els seus riscos. En aquesta fase la participació ciutadana ha d'assumir un paper rellevant.

El procés d'elaboració dels objectius de qualitat paisatgística ha tingut en compte els resultats obtinguts en el procés de participació endegat en l'elaboració de la Carta del Paisatge del Berguedà. Recullen per tant, les aportacions realitzades pels diferents agents representants d'entitats socials i culturals i d'associacions empresarials relacionades, directa o indirectament amb la intervenció i gestió dels paisatges del Berguedà.

Un dels reptes d'aquesta fase del procés d'elaboració de la Carta és la de copsar la percepció col·lectiva del paisatge per tal de respondre a la pregunta: **COM VOLEM QUE SIGUIN ELS PAISATGES DEL BERGUEDÀ?**

El present document de procés de la Carta del Paisatge es presenta organitzat atenent als següents blocs:

1. Enumeració dels objectius generals de qualitat paisatgística per a tot Catalunya establerts per l'Observatori del Paisatge de Catalunya, adaptats dels principals convenis, acords i normes internacionals i europees.

2. Definició dels objectius generals de qualitat paisatgística per als paisatges del Berguedà.
3. Definició dels objectius específics de qualitat paisatgística per a cada tipologia de paisatges del Berguedà
 - 3.1 Objectius de qualitat pels paisatges dels espais oberts
 - 3.2 Objectius de qualitat pels paisatges patrimonials
 - 3.3 Objectius de qualitat pels paisatges dels assentaments urbans residencials
 - 3.4 Objectius de qualitat pels paisatges associats a les infraestructures
 - 3.5 Objectius de qualitat pels paisatges de les activitats econòmiques
 - 3.6 Objectius de qualitat pels paisatges dels espais periurbans
4. Definició dels criteris paisatgístics generals de protecció, millora i gestió dinàmica del paisatge
 - 4.1 Definició de criteris paisatgístics generals a adoptar en els instruments de planejament territorial i sectorial.
 - 4.2 Definició de criteris paisatgístics generals a adoptar en els instruments de planejament urbanístic.
5. Definició dels criteris paisatgístics específics per a cada tipologia de paisatges del Berguedà
 - 5.1 Criteris pels paisatges dels espais oberts
 - 5.2 Criteris pels paisatges patrimonials
 - 5.3 Criteris pels paisatges dels assentaments urbans residencials
 - 5.4 Criteris pels paisatges associats a les infraestructures

- 5.5 Criteris pels paisatges de les activitats econòmiques
- 5.6 Criteris pels paisatges dels espais periurbans
- 6. Determinació d'un codi de bones pràctiques de les activitats agràries per a la preservació i millora dels paisatges del Berguedà.
- 7. Determinació d'un codi de bones pràctiques de les activitats turístiques per a la preservació i millora dels paisatges del Berguedà.
- 8. Enumeració de mesures de conscienciació, formació, educació i difusió de la diversitat paisatgística del Berguedà i els seus valors.
 - 8.1 El tríptic de difusió
 - 8.2 L'espai d'opinió ciutadana a la web
 - 8.3 El premi a la millor intervenció i gestió del paisatge a la comarca del Berguedà
- 6. Elaboració d'una enquesta dirigida a la ciutadania en general de la comarca que està penjada a la web del Pla de Foment i del Consell Comarcal del Berguedà durant el procés de definició dels objectius de qualitat paisatgística.

Berga, 15 de desembre de 2006

Albert Cortina i Ramos, advocat
Estudi DTUM

Josep Gordi i Serrat, geògraf
Universitat de Girona

El **procés participatiu** que s'ha seguit en aquesta fase de treball ha estat el següent:

- 1. Reunions i entrevistes amb els representants institucionals de les Administracions municipals i supramunicipals que incideixen a la comarca.
- 2. Reunions i entrevistes amb els organismes i associacions representatives de les activitats econòmiques de la comarca.
- 3. Reunions i entrevistes amb els organismes, entitats i col·lectius socials més representatius de la comarca.
- 4. Reunions i entrevistes amb els col·lectius de professionals experts en les matèries d'urbanisme, territori, medi ambient i paisatge més representatius de la comarca bé exerceixen en l'àmbit privat (Col·legis Professionals, despatxos i consultores) o públic (tècnics municipals o de consorcis).
- 5. Reunions i entrevistes amb experts en l'àmbit científic i universitari amb incidència a la comarca.

ÍNDEX

1. Objectius generals de qualitat paisatgística per a tot Catalunya	05	5.1 Criteris pels paisatges dels espais oberts	20
2. Principis i estratègies generals per a la preservació i millora dels paisatges del Berguedà	06	5.2 Criteris pels paisatges patrimonials	22
3. Objectius específics de qualitat paisatgística per a cada tipologia de paisatges del Berguedà	07	5.3 Criteris pels paisatges dels assentaments urbans residencials	24
3.1 Objectius de qualitat pels paisatges dels espais oberts	07	5.4 Criteris pels paisatges associats a les infraestructures	27
3.2 Objectius de qualitat pels paisatges patrimonials	10	5.5 Criteris pels paisatges de les activitats econòmiques	28
3.3 Objectius de qualitat pels paisatges dels assentaments urbans residencials	12	5.6 Criteris pels paisatges dels espais periurbans	29
3.4 Objectius de qualitat pels paisatges associats a les infraestructures	13	6. Codi de bones pràctiques de les activitats agràries per a la preservació i millora dels paisatges del Berguedà	31
3.5 Objectius de qualitat pels paisatges de les activitats econòmiques	15	7. Codi de bones pràctiques de les activitats turístiques per a la preservació i millora dels paisatges del Berguedà	34
3.6 Objectius de qualitat pels paisatges dels espais periurbans	16	8. Mesures de conscienciació, formació, educació i difusió de la diversitat paisatgística del Berguedà i els seus valors	36
4. Criteris paisatgístics generals de protecció, millora i gestió dinàmica dels paisatges del Berguedà	18	8.1 El tríptic de difusió	36
4.1 Criteris paisatgístics generals a adoptar en els instruments de planejament territorial i sectorial	18	8.2 L'espai d'opinió ciutadana a la web	39
4.2 Criteris paisatgístics generals a adoptar en els instruments de planejament urbanístic	19	8.3 El premi a la millor intervenció i gestió del paisatge a la comarca del Berguedà	47
5. Criteris paisatgístics específics per a cada tipologia de paisatges del Berguedà	20		

1. Objectius generals de qualitat paisatgística per a tot Catalunya

Els objectius de qualitat paisatgística que s'estableixin per la comarca del Berguedà han de ser coherents amb els objectius, els criteris, les directrius i les normes establertes en els Catàlegs de Paisatge de Catalunya, així com amb aquelles disposicions nacionals i internacionals en matèria de protecció, ordenació i gestió del paisatge des de la perspectiva del desenvolupament sostenible.

És en aquest context que l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha establert uns objectius generals de qualitat paisatgística per a tot Catalunya, adaptats dels principals convenis, acords i normatives internacionals i europees.

La pregunta que ens fem en aquest apartat és la següent: **QUINS PAISATGES VOLEM PER A TOT CATALUNYA?**

Aquesta voluntat la podem enunciar en el següent decàleg:

1. Volem uns paisatges ben conservats, independentment de la seva tipologia: tant als paisatges urbans, agraris i forestals, com als paisatges mixtos (periurbans, rururbans, etc)
2. Volem uns paisatges heterogenis, que excloguin la tendència a l'homogenització i a la banalització.
3. Volem uns paisatges vius, que admetin la seva evolució, tot preservant-ne el caràcter.
4. Volem uns paisatges que dinamitzin els seus valors intrínsecs (estètics, naturals i ecològics, productius, històrics, d'ús social, simbòlics i identitaris).
5. Volem uns paisatges amb uns assentaments i unes tipologies constructives que garanteixin la pervivència d'uns models paisatgístics propis.
6. Volem uns paisatges que permetin el seu ús i gaudi per part de tota la població.
7. Volem uns paisatges que contribueixin al benestar individual i social de la població.
8. Volem uns paisatges que responguin a les aspiracions diverses de la població que els viu i els sent (paisatges tranquils, paisatges nocturns, etc.).
9. Volem uns paisatges fruit de les decisions consensuades entre ciutadans, institucions i agents socials i econòmics del territori.
10. Volem una societat concienciada amb els valors del paisatge i la seva importància.

2. Principis i estratègies generals per a la preservació i millora dels paisatges del Berguedà

La Carta del Paisatge del Berguedà es basa en els següents **principis generals**:

1. Que el reconeixement, l'ordenació i la protecció del paisatge com a bé d'interès públic és una responsabilitat, no només dels poders públics, sinó dels ciutadans i la resta dels agents que actuen sobre el territori.
2. Que en qualsevol intervenció sobre el territori, i en els diferents instruments existents o futurs per a la planificació i gestió del territori, s'ha de tenir en compte el paisatge pel seu caràcter integrador.
3. Que els poders públics han d'adoptar els compromisos d'establir les polítiques i les mesures concretes que coadjuvin a la millor protecció, gestió i ordenació dels paisatges del Berguedà.
4. Que els agents privats signants de la Carta han d'adoptar els compromisos d'integració del paisatge en els seus projectes implementant les mesures específiques per a la seva protecció.

Les **estratègies generals** que la Carta estableix per a la comarca del Berguedà són:

1. Protegir, millorar i valoritzar els paisatges del Berguedà mitjançant una gestió dinàmica del territori i dels paisatges de la comarca.
2. Implementar criteris paisatgístics en els diferents instruments de planificació territorial i urbanística de la comarca.
3. Adoptar bones pràctiques agràries per a la preservació dels paisatges del Berguedà.
4. Adoptar bones pràctiques en les activitats turístiques per a la preservació dels paisatges de la comarca.

Autor: Albert Cortina 2007

3. Objectius específics de qualitat paisatgística per a cada tipologia de paisatges del Berguedà

La pregunta que ens fem en aquest apartat és la següent: **QUINS PAISATGES VOLEM PEL BERGUEDÀ?**

A. Objectius pels paisatges dels espais oberts.

A.1 Pel Berguedà volem uns paisatges agraris i forestals de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges agraris vius on es mantinguin les pastures i els conreus.
- b) Uns paisatges forestals que mantinguin el seu caràcter, productiu i de manteniment de la biodiversitat segons els objectius de la seva ordenació.
- c) Uns paisatges on la gestió forestal es faci amb criteris de sostenibilitat i objectius paisatgístics compatibles amb criteris tècnics de sostenibilitat i millora dels espais.
- d) Uns paisatges on s'afavoreixi la dinàmica natural dels territoris montans.
- e) Uns paisatges on s'eviti la fragmentació creixent dels espais agraris a causa de la urbanització o les infraestructures viàries.
- f) Uns paisatges agraris endreçats i gestionats per la pròpia pagesia.
- g) Uns paisatges agraris productius, on hi hagi una vinculació entre el territori i el producte agro-ramader.
- h) Uns paisatges agraris no simplificats on existeixin marges, vores i bosquines intersticials.

Autor: Albert Cortina 2007

A.2 Pel Berguedà volem un paisatges naturals de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges naturals vius, que repercutixin positivament en el territori que els acull.
- b) Uns paisatges naturals amb una vegetació pròpia del domini biogeogràfic que els correspon.
- c) Uns paisatges naturals ben gestionats, amb l'objectiu d'assolir una adequada qualitat paisatgística.
- d) Uns paisatges on les àrees afectades pels incendis es recuperin amb vegetació pròpia de la zona i sempre sota criteris tècnics d'idoneïtat i supervivència de les espècies forestals.

- e) Uns paisatges naturals on els indrets i/o elements ambientals més sensibles estiguin protegits. En aquest sentit, el Pla Especial del Parc Natural Cadí-Moixeró i el Pla de Millora del Paisatge del Parc són unes eines eficients per a assolir aquest objectiu.
- f) Uns paisatges naturals que combinin el respecte per l'evolució i la dinàmica naturals amb el manteniment del patrimoni natural i dels valors culturals associats a aquest tipus de paisatges.

Autor: Albert Cortina 2007

A.3 Pel Berguedà volem uns paisatges fluvials de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges d'aigua accessibles i que permetin el seu gaudi per part de la població.
- b) Uns paisatges on els cursos fluvials tinguin boscos de ribera ben conservats.
- c) Uns paisatges on els cursos fluvials mantinguin el seu cabal ecològic, sobretot en els casos de rius regulats per preses i embassaments, o que aquells que tenen concessions de captació d'aigües.
- d) Uns paisatges on la xarxa de drenatge natural del territori (rius, rieres, torrents, etc.) estigui ben conservada i gestionada amb una vegetació i un entorn de qualitat, de manera que desenvolupi les seves funcions ambientals i paisatgístiques.

Autor: Albert Cortina 2007

A.4 Pel Berguedà volem uns paisatges amb connectivitat ecològica de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges que mantinguin la continuïtat i, per tant, que no presentin fragmentació.
- b) Uns paisatges on els espais protegits estiguin connectats paisatgísticament i ecològicament.
- c) Uns paisatges on les infraestructures, els equipaments i els creixements urbanístics tinguin en compte la connectivitat ecològica i paisatgística del territori.
- d) Uns paisatges on els espais oberts penetrin en les trames dels assentaments urbans del pobles i ciutats.

Autor: Albert Cortina 2007

A.5 Pel Berguedà volem uns paisatges amb edificacions rurals aïllades de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges on les edificacions rurals mantinguin els elements característics de l'arquitectura tradicional de la comarca.
- b) Uns paisatges on les granges i edificacions auxiliars estiguin ben integrades paisatgísticament.
- c) Uns paisatges on les edificacions i construccions rurals aïllades no representin un impacte visual paisatgístic.
- d) Uns paisatges on les edificacions rurals aïllades tinguin una qualitat constructiva i estètica adequades a l'entorn en què s'insereixen.
- e) Uns paisatges on les edificacions rurals aïllades siguin coherents amb l'hàbitat rural popular del Berguedà, tot i que sense caure en la mera repetició banal de models arquitectònics.
- f) Uns paisatges que conservin el patrimoni arquitectònic i arqueològic que els identifica.

Autor: Albert Cortina 2007

B. Objectius pels paisatges patrimonials.

B.1 Pel Berguedà volem uns paisatges patrimonials de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges que mantinguin i transmetin a les generacions futures llurs valors històrics i patrimonials, així com la seva herència simbòlica i immaterial.
- b) Uns paisatges on els elements amb valor històric i simbòlic consolidin la seva presència en el lloc i la seva influència sobre el context social i cultural de l'àmbit territorial.

- c) Uns paisatges on hi hagin rutes dels itineraris naturals i culturals del Berguedà que relacionin els atractius turístics de la comarca amb els paisatges que els envolten.
- d) Uns paisatges que protegeixin de forma específica els arbres d'interès monumental i on s'estableixi una àrea perimetral de protecció d'aquests arbres, senyalitzada i condicionada.

Autor: Albert Cortina 2007

B.2 Pel Berguedà volem uns paisatges patrimonials relacionats amb el Parc Fluvial de les Colònies del Llobregat de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges on el Parc Fluvial de les Colònies del Llobregat esdevingui un gran Parc Patrimonial que es configuri com un dels eixos principals del nou model de desenvolupament territorial i turístic de la comarca.
- b) Uns paisatges gestionats a partir de les propostes que s'estableixen en el Pla Director Urbanístic de les Colònies del Llobregat, amb participació de la ciutadania de la comarca, per tal que aquest espai fluvial de reconeguda vàlua torni a assolir, ara com a paisatge patrimonial, el caràcter dinàmic que sempre l'ha distingit i esdevingui signe d'identitat per aquest territori.
- c) Uns paisatges que preservin la qualitat ambiental pel conjunt del Parc Fluvial de les Colònies del Llobregat i permeti una bona convivència entre els usos residencials, d'activitat econòmica, culturals i turístics.
- d) Uns paisatges on el Parc Fluvial de les Colònies del Llobregat sigui declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO.
- e) Uns paisatges que recuperin la memòria històrica al voltant de l'activitat tèxtil i el món de les colònies industrials del Baix Berguedà fent que els vestigis que aquesta ha deixat sobre el territori es puguin llegir en positiu com a trets essencials que identifiquen i distingeixen la nostra comarca.

Autor: Albert Cortina 2007

B.3 Pel Berguedà volem uns paisatges patrimonials miners de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges de la mineria del Berguedà que esdevingui un Parc Patrimonial que es configuri com un dels eixos principals del nou model de desenvolupament territorial i turístic de la comarca.
- b) Uns paisatges que recuperin la memòria històrica al voltant de l'activitat minera al Berguedà fent que els vestigis que aquesta ha deixat sobre el territori es puguin llegir en positiu com a trets essencials que identifiquen i distingeixen la nostra comarca.

Autor: Albert Cortina 2007

Autor: Albert Cortina 2007

B.4 Pel Berguedà volem uns paisatges amb perspectives i visuals de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges que mantingui perspectives de qualitat.
- b) Uns paisatges on hi hagi condicionats miradors que permetin gaudir de les magnifiques vistes de la comarca.
- c) Uns paisatges amb referents visuals i identitaris.

C. Objectius pels paisatges dels assentaments urbans residencials.

C.1 Pel Berguedà volem uns paisatges amb assentaments urbans residencials de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges amb uns assentaments urbans compactes i amb fronteres nítides en el territori.
- b) Uns paisatges amb unes extensions urbanes que es dimensionin en relació al seu paisatge preexistent.
- c) Uns paisatges urbans compactes, amb una densitat edificatòria adequada, que permeti l'existència d'espais oberts dins de les trames urbanes.

- d) Uns paisatges urbans diversos, que admetin l'evolució arquitectònica i urbanística, tot preservant els valors paisatgístics dels teixits preexistents, de manera que s'incrementi la riquesa patrimonial global dels espais urbans.
- e) Uns paisatges urbans endreçats i harmònics.

Autor: Albert Cortina 2007

- b) Uns paisatges amb accessos que reforcin el caràcter i la identitat dels nuclis urbans als quals estan vinculats.
- c) Uns paisatges amb accessos als nuclis que utilitzin l'arbrat en la definició dels espais i en la potenciació de les perspectives urbanes.

Autor: Albert Cortina 2007

C.2 Pel Berguedà volem uns paisatges amb accessos als nuclis urbans de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges amb accessos als nuclis urbans ordenats paisatgísticament i que facilitin la transició harmònica entre els espais oberts i els paisatges urbans.

D. Objectius pels paisatges associats a les infraestructures.

D.1 Pel Berguedà volem uns paisatges associats a les infraestructures lineals de comunicació de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges amb vies de comunicació lineals que no malmetin la connectivitat paisatgística, ecològica i social del territori.

- b) Uns paisatges amb vies de comunicació lineals integrades paisatgísticament a l'entorn i amb un aspecte adequat.
- c) Uns paisatges on la revegetació dels talussos es faci amb espècies autòctones o ben adaptades a les condicions climàtiques del lloc.
- d) Uns paisatges on les vies de comunicació lineals permetin el gaudi dels llocs pel qual transiten amb miradors i àrees d'estada condicionats.
- e) Uns paisatges amb una publicitat i una senyalització viària urbana que apliqui criteris de localització, de jerarquització i de tipologia adequada de senyals de forma integrada paisatgísticament.

Autor: Albert Cortina 2007

D.2 Pel Berguedà volem uns paisatges associats a altres infraestructures i serveis tècnics de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges on es minimitzin al màxim les interferències provocades pel pas de les esteses de línies elèctriques.
- b) Uns paisatges on s'excloquin les infraestructures de serveis tècnics dels trams d'interès paisatgístic preferent de les carreteres i dels llocs d'interès ambiental de les vores dels llits fluvials.

Autor: Albert Cortina 2007

D.3 Pel Berguedà volem uns paisatges associats als equipaments comunitaris de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges on els equipaments comunitaris evitin ubicar-se en paratges d'interès ambiental i paisatgístic.
- b) Uns paisatges on les orientacions i els volums de les edificacions dels equipaments comunitaris es projectin de forma que minimitzin el seu impacte en el perfil escènic dels nuclis urbans, o bé de forma que el reforci intencionadament.

Autor: Albert Cortina 2007

E. Objectius pels paisatges de les activitats econòmiques.

E.1 Pel Berguedà volem uns paisatges on s'ubiquen activitats industrials i econòmiques de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges on els polígons industrials i les àrees d'activitat econòmica, tant per la seva ubicació com per l'aspecte de les seves naus i edificis, no impliquin una interferència visual significativa amb l'entorn.
- b) Uns paisatges on els polígons industrials i les àrees d'activitat econòmica permetin la connectivitat paisatgística del territori.
- c) Uns paisatges on els polígons industrials i les àrees d'activitat econòmica tinguin qualitat paisatgística intrínseca, pel que fa a les edificacions, la xarxa viària interna i les zones verdes que les envolten.
- d) Uns paisatges on els polígons industrials i les àrees d'activitat econòmica estiguin concentrats, i no dispersos en el territori.
- e) Uns paisatges on les noves localitzacions dels polígons industrials i les àrees d'activitat econòmica no estiguin localitzades a prop de miradors, indrets amb visibilitat i alta freqüentació.
- f) Uns paisatges on els polígons i les àrees d'activitat econòmica de nova creació apliquin criteris d'integració paisatgística en relació al seu emplaçament, orientin les construccions en els llocs amb menys impacte en el perfil escènic de l'horitzó, seleccionin materials de recobriment poc reflectants i utilitzin vegetació en la seva ordenació.

Autor: Albert Cortina 2007

F. Objectius pels paisatges dels espais periurbans.

F.1 Pel Berguedà volem uns paisatges on hi siguin presents les activitats extractives de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges on s'hagin eliminat les instal·lacions industrials de la mineria a cel obert que no siguin un element patrimonial que contribueix a la lectura dels vestigis d'aquesta activitat sobre el territori de la comarca.
- b) Uns paisatges on les pedreres aconsegueixin uns criteris d'integració paisatgística al llarg del seu període d'explotació.
- c) Uns paisatges on les activitats extractives, un cop finalitzada l'ur explotació, redueixin el seu impacte paisatgístic.

- d) Uns paisatges on les activitats extractives assumeixin una funció integradora en l'àmbit territorial on s'insereixin.

F.2 Pel Berguedà volem uns paisatges on hi siguin presents els càmpings i altres instal·lacions turístiques de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges amb una millor integració dels càmpings en el entorn a partir de l'augment de la massa arbrada dins del seu recinte i de la creació de tanques vegetals al voltant seu.
- b) Uns paisatges amb unes instal·lacions turístiques ben integrades paisatgísticament en el territori.
- c) Uns paisatges on s'eviti la localització indiscriminada de les àrees de dipòsit de caravanes, i que aquestes en la seva ubicació idònia s'integrin paisatgísticament.

Autor: Albert Cortina 2007

F.3 Pel Berguedà volem uns paisatges on hi siguin presents els horts familiars de qualitat, és a dir:

- a) Uns paisatges amb una millor ordenació i integració paisatgística dels horts familiars.
- b) Uns paisatges on s'hagin substituït progressivament les instal·lacions i elements precaris, barraques, tanques, bidons per emmagatzemar l'aigua, etc. que proliferen de forma espontània en els horts familiars.
- c) Uns paisatges amb una bona gestió dels horts familiars, amb serveis comuns, que adopti criteris d'integració ambiental i paisatgística pels seus elements construïts i de traçat parcel·lari.

Autor: Albert Cortina 2007

4. Criteris paisatgístics generals de protecció, millora i gestió dinàmica dels paisatges del Berguedà

4.1 Criteris paisatgístics generals a adoptar en els instruments de planejament territorial i sectorial

1. S'integrarà el paisatge en tots els processos de planejament territorial i sectorial sota una perspectiva de sostenibilitat.
2. Es conservarà i millorarà la qualitat del paisatge en la totalitat del territori de la Comarca del Berguedà.

Els enfocaments paisatgístics del planejament no es restringiran als aspectes clàssics d'identificació i protecció de les singularitats i excepcionalitats, sinó que s'hauran de referir a la totalitat del territori i de paisatges, a partir de la premissa que tots els paisatges requereixen una planificació i gestió, des d'una perspectiva dinàmica i evolutiva i d'acord amb els principis de la sostenibilitat.

3. Es gestionarà el paisatge per tal de garantir el seu manteniment regular i per dirigir i harmonitzar els canvis provocats pels processos socials, econòmics i ambientals.
4. Es protegirà, millorarà i recuperaran els elements i ambients paisatgístics d'interès a la comarca.
5. S'identificaran i delimitaran en el Pla Territorial Parcial de les Comarques Centrals les diferents unitats de paisatge que componen els territoris objecte d'ordenació d'acord amb el document de procés i de Diagnosi de la present Carta del Paisatge del Berguedà i es caracteritzaran i avaluaran les pautes estructuradores, els trets característics, les dinàmiques evolutives i els impactes, per tal d'establir en cada cas uns objectius de qualitat paisatgística i uns criteris d'ordenació que orientin la redacció del planejament urbanístic municipal o supramunicipal, el seu desenvolupament i la seva gestió.

6. La definició d'aquestes unitats de paisatge en el Pla Territorial Parcial haurà de plantejar-se de forma integrada amb les unitats ambientals, i tot plegat esdevenir la base de la zonificació del territori, efectuada en funció de la seva capacitat d'acollida d'usos i activitats i amb uns objectius de qualitat ambiental i paisatgística fixats per a les diverses zones.
7. Caldrà que el planejament territorial i sectorial analitzi les característiques dels diversos paisatges, les forces i les pressions que els transformen, avalui els canvis tenint presents els valors particulars que els atribueixen les parts interessades i la població afectada.
8. Es mantindran els elements d'estructuració i de connectivitat dels paisatges i es controlarà la fragmentació d'aquests.
9. Tots els instruments de planejament territorial i sectorial hauran de vetllar pel respecte i la continuïtat de les estructures de paisatge i el manteniment (o si és el cas per la creació) dels elements d'estructuració, vertebració i connectivitat dels paisatges dins del seu àmbit d'ordenació, però també per la seva integració en els àmbits més grans en els que es trobin immersos.
10. La determinació dels elements i les pautes d'estructuració dels paisatges no podrà ser fruit d'una simple anàlisi de percepció visual. Caldrà entendre el paisatge, des d'una perspectiva dinàmica i sota el prisma de la percepció, com el resultat viu de l'evolució dels sistemes naturals i de la seva interacció amb l'activitat humana. Aquesta aproximació haurà de permetre determinar els aspectes essencials de cada tipus de paisatge, entre ells les seves pautes i elements vertebradors i les seves dinàmiques evolutives. El coneixement d'aquests aspectes es considerarà indispensable per a la intervenció i la gestió dels paisatges del Berguedà en clau de sostenibilitat.
11. Entre els eixos estructuradors de cada tipologia de paisatge es troben els elements fonamentals del relleu, la xarxa ecològica bàsica i els seus elements connectors, les vies pecuàries, la vialitat rural, la xarxa hídrica, etc. Caldrà tenir en compte l'estructura parcel·lària i la seva expressió física en els sistemes de tancament, així com els elements de modelat, adaptació al relleu, configuració morfològica i organització interna dels camps (marges, feixes, tanques vegetals, etc), els quals sovint formen mosaics i xarxes

d'estructures reticulades que esdevenen els elements caracteritzadors d'alguns tipus de paisatges agraris i forestals del Berguedà.

12. Es considerarà la fragilitat paisatgística com a factor limitant per a l'admissibilitat d'actuacions amb impacte significatiu en zones amb conques visuals amples.
13. Es preservaran els valors paisatgístics d'interès especial, el patrimoni cultural i la identitat dels municipis, i s'incorporaran les prescripcions adequades perquè les construccions i les instal·lacions s'adaptin a l'ambient on estiguin situades o bé on s'hagin de construir i no comportin un demèrit per als edificis o les restes de caràcter històric, artístic, tradicional o arqueològic existents a l'entorn.

4.2 Criteris paisatgístics generals a adoptar en els instruments de planejament urbanístic

1. S'integrarà el paisatge en tots els processos de planejament urbanístic sota una perspectiva de sostenibilitat.
2. El planejament d'ordenació integral del territori (Plans d'Ordenació Urbanística Municipal – POUM) i també, al seu nivell, el planejament urbanístic derivat (Plans Parciais, Plans Especials, etc), hauran d'assumir l'objectiu de conservar i mantenir els elements estructuradors i les pautes característiques dels diversos tipus de paisatges existents en el seu àmbit d'ordenació, tot millorant-ne la qualitat quan resulti necessari.
3. En els supòsits de paisatges en procés de transformació o irreversiblement degradats, la funció del planejament urbanístic serà d'ordenar la transfiguració d'aquests paisatges i, si és el cas, crear nous elements estructuradors i caracteritzadors.
4. S'integrarà i desenvoluparà urbanísticament la protecció dels béns declarats a través de les legislacions sectorials (bens culturals d'interès nacional i local, arbres i arbredes monumentals, espais naturals protegits, etc)

5. Criteris paisatgístics específics per a cada tipologia de paisatges del Berguedà.

5.1 Criteris pels paisatges dels espais oberts.

1. Criteris paisatgístics per les edificacions rurals aïllades:

- a) En la restauració de masies o altres elements construïts, caldrà conèixer primer els valors del bé com a document històric i arquitectònic, però també els estètics i sentimentals.
- b) En la restauració, és preferible emprar tècniques tradicionals, materials de la zona i colors harmònics amb l'entorn, tenint especial cura de teulades, façanes, mitgeres vistes, etc.
- c) En cas d'abandonament de l'ús originari, caldrà cercar nous usos compatibles amb el bé i l'entorn que permetin la conservació de l'element i, alhora, la seva divulgació.
- d) A fi d'aconseguir una correcta integració ambiental i paisatgística de les noves instal·lacions i construccions en els espais oberts caldrà no trencar amb les construccions la línia visual de les carenes.
- e) És convenient escollir l'emplaçament i l'orientació de les edificacions rurals tenint present l'estructura de l'explotació agrària en el seu conjunt.
- f) Caldrà evitar les construccions agrícoles a base de tècniques i volumetries d'aspecte industrial, que crei un fort impacte paisatgístic.
- g) Sempre que sigui possible, es oportú apropar la nova instal·lació agrària a construccions ja existents, evitant la seva dispersió en l'espai agrari i vetllant, alhora, per l'harmonia del conjunt.
- h) Es fa necessari respectar en cada cas la legislació urbanística i sectorial vigent.
- i) Es pot utilitzar els moviments de terres i la vegetació com a eines de projecte amb un potencial integrador tant de les noves construccions com de les ja existents, estructurant i valiritzant els seus voltants.

- j) S'han d'adequar les construccions a les variants tipològiques de l'arquitectura de la zona (textura, colors, paraments exteriors, etc.)
- k) Considerar quan sigui possible, el soterrament total o parcial de les instal·lacions.
- l) Realitzar un estudi d'integració paisatgística en les construccions aïllades de més de 300 m2.
- m) A les construccions i instal·lacions ja existents, és recomanable rehabilitar les construccions que presentin deficiències en els acabats o en l'estat de conservació.
- n) Cal reparar, substituir o retirar progressivament els elements obsolets o en estat precari.
- ñ) És convenient organitzar i tenir cura de l'entorn immediat de les instal·lacions i les petites construccions (materials i residus dispersos).
- o) Els materials i acabats de les construccions s'hauran d'escollir a partir de criteris tècnics, funcionals, econòmics i també estètics.
- p) En els paraments exteriors i cobertes, cal emprar els materials tradicionals de la zona (pedra, maó ceràmic o bloc de formigó alleugerit, fusta, teula ceràmica o de ciment, vidre), sense caure en la imitació o el mimetisme.
- k) És interessant revestir els paraments verticals, com a mínim amb un gruix d'arrebossat.
- r) En el paviment, el ciment o derivats, caldrà utilitzar com a materials preferents la tova ceràmica o la pedra natural.
- s) Cal evitar l'ús de fibrociment a les cobertes.
- t) És oportú evitar l'ús de materials brillants a les cobertes i els paraments exteriors.
- u) Cal tenir present que alguns materials, com el ciment, la fusta o el ferro, modifiquen el seu color o la seva textura amb el temps.

Autor: Albert Cortina 2007

2. Criteris paisatgístics per la xarxa de camins rurals:

- a) La xarxa de camins rurals ha de tenir com a funcions bàsiques la connectivitat i la vertebració del territori no urbanitzat. Dins d'aquesta xarxa estan inclosos els camins ramaders i els històrics, sotmesos a una legislació sectorial pròpia.
- b) Disposats en la trama agrària, els camins tenen la funció de relligar els pobles, les masies, les edificacions històriques i les terres conreuades i, a més de permetre l'accés a les

finques i la circulació de vehicles i de maquinària agrícola, hauran de constituir un mitjà excel·lent per a l'observació del paisatge circumdant.

- c) Convé adaptar el traçat dels camins a la topografia, evitant els recorreguts massa lineals i que passin per zones de màxim pendent. En cas de turons petits, caldrà vorejar-los sempre per sota.
- d) Convé no resseguir el recorregut dels cursos fluvials, desplaçant el traçat a una distància prudencial i sempre exterior a la zona de servitud de la llera.
- e) Cal evitar amplades > 5,00 m. en el cas de camins adaptats al pas de vehicles i de maquinària agrícoles.
- f) Caldrà preveure àrees puntuals que permetin l'encreuament de dos vehicles agrícoles o camions.
- g) No es podrà modificar el perfil transversal ni longitudinal d'un camí sense la corresponent llicència municipal.
- h) Cal evitar talussos amb pendent > 33° (3H:2V)
- i) Convé arrodonir els caps de desmunts i terraplens.
- j) Convé revegetar els talussos denudats amb planta autòctona local i fer un manteniment periòdic de la vegetació.
- k) Són preferibles els paviments tous de caràcter permeable: terra, sauló piconat, grava petita, tot-u, etc.
- l) En camins amb pendent fort o amb més trànsit, convé emprar paviments asfàltics o formigons acolorits amb tons de la gamma dels ocres o els terrossos.
- m) En encreuaments o confluències entre camins i accessos, cal cercar una transició gradual o bé fer servir paviments similars i que no suposin un fort contrast visual pel que fa a materials o colors.
- n) El dimensionament i el disseny de les obres de drenatge transversal (tubs i calaixos) i dels guals inundables es farà sempre segons els criteris establerts per l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA)

- ñ) En camins de pendent fort, cal construir trenques per tal de desviar l'aigua de la plataforma i evitar fenòmens d'erosió.
- o) Convé minimitzar les superfícies impermeabilitzades
- p) Cal potenciar l'ús d'elements naturals i de poc contrast en sortides de tubs, cunetes, baixants i guals: emmacat amb pedres de la zona, formigonsicolorits, etc.
- q) Cal protegir les sortides de l'aigua en baixants i conduir expressament l'aigua fins els llocs d'escorrentia naturals.
- r) Cal mantenir i recuperar el arbrat i els arbusts a les vores o marges dels camins.
- s) Es important fomentar l'ús d'espècies autòctones o tradicionals i el manteniment de les distàncies mínimes de plantació establertes per les ordenances municipals o els costums locals.
- t) Convé evitar la construcció de tanques de límit de parcel·la. En cas que siguin necessàries, s'escolliran les que fan servir elements vegetals i s'evitaran les tanques opaques, així com les de malla metàl·lica o de filat espinós.
- v) Convé evitar elements indicadors o publicitaris de tipologia urbana (metàl·lics, amb formigó, lluminosos, etc.)
- w) Cal mantenir les carrerades i els camins històrics, facilitant la seva senyalització i el seu aprofitament com a itineraris turístics i de promoció de rutes.
- x) Cal netejar i traslladar les deixalles o les restes d'obra a punts d'abocaments controlats.
- y) Cal mantenir les obres de drenatge i de desguàs: reparacions, neteja periòdica de cunetes i baixants, etc.
- z) Cal evitar de llaurar a menys de 3,00m. de la vora dels camins.

Autor: Albert Cortina 2007

5.2 Criteris pels paisatges patrimonials.

1. Criteris paisatgístics pel patrimoni construït:

- a) Cal promoure els catàlegs municipals dels béns representatius de la història o les tradicions ja que un bé patrimonial catalogat és més fàcil de conservar o preservar.
- b) S'hauran de mantenir els elements del patrimoni construït del lloc en territori rural: murs, parets i barraques de pedra seca, recs, forns de calç, molins, fonts, etc.
- c) Convé recuperar tècniques constructives en desús, incentivant-ne l'ús i formant professionals capaços de realitzar i reconstruir murs de pedra seca o de tàpia o arrebossats de calç.

La tècnica de pedra en sec és un procediment constructiu basat en la col·locació superposada de pedres pròpies de la zona, sense emprar cap lligam cimentador entre elles. L'estabilitat estructural s'obté equilibrant les dimensions, pesos i pressions dels blocs entre ells. És una tècnica molt sostenible pel que fa a materials i consum energètic ja que és un treball manual.

- d) Cal protegir l'element patrimonial durant les obres, en especial durant els moviments de terres o el trànsit de maquinària en obertura de camins, modificacions de traçat, reparcel·lacions, etc. Convé senyalitzar amb cintes o estakes una àrea de protecció de l'entorn propera al bé.

S'entén per entorn d'un bé immoble l'espai, que pot incloure el subsòl i estar edificat o no, que dóna suport material al bé i l'alteració del qual pot afectar-ne els valors, la contemplació o l'estudi.

- e) Cal tenir una visió àmplia i més coherent del bé patrimonial, considerant un element patrimonial no com un element aïllat sinó intrínsecament relacionat amb el seu entorn ja que sovint no es pot entendre el significat d'un sense l'altre.
- f) S'haurà d'elaborar amb rigor els catàlegs de masies i cases rurals del planejament urbanístic municipal, detallant les actuacions possibles des del punt de vista arquitectònic però també patrimonial i paisatgístic.
- g) En la redacció de plans d'ordenació urbana municipal, s'haurà de classificar i qualificar el sòl i els usos tenint en compte la protecció dels bens patrimonials i el seu entorn.
- h) Cal facilitar l'accés als elements del patrimoni natural i historico-arqueològic localitzats en territori rural.
- i) Convé habilitar rutes i itineraris a través dels camins rurals i del patrimoni arqueològic i agrari.
- j) En cas de noves construccions, no s'hauran d'obstaculitzar les visuals principals de l'element patrimonial ni se l'ha d'oprimir físicament.
- k) És necessari fomentar l'ús i el gaudi del patrimoni construït, respectant les necessitats de conservació i protecció del patrimoni.

- l) Cal fer conservació i rehabilitació per tal de mantenir la memòria històrica i tradicional, la identitat del paisatge del lloc i promoure l'atractiu turístic dels paisatges del Berguedà.
- m) Convé evitar l'abandonament i manca de manteniment del patrimoni construït, la destrucció voluntària o per manca de coneixement.
- n) S'haurà d'evitar la pèrdua de valor per la pressió espacial d'activitats i usos al voltant de l'element patrimonial.

Autor: Albert Cortina 2007

5.3 Criteris pels paisatges dels assentaments urbans residencials.

1. Criteris paisatgístics per les edificacions:

- a) Es promourà la conservació dels elements originals o la seva substitució per elements adients.
- b) Es fomentarà la rehabilitació i promoció dels nuclis històrics en estat de degradació.
- c) Cal promoure la conservació de les estructures edificatòries originals dels pobles i ciutats del Berguedà.
- d) Es procurarà conservar en la mesura del possible les obertures originals dels edificis: finestres i portals principals.
- e) Convé mantenir els ritmes compositius urbans dels nuclis històrics, evitant la ruptura de alineacions i els canvis en les dimensions de crugies, alçades i volums.
- f) Cal evitar la construcció, en els nuclis històrics, d'edificis d'altura superior a la pròpia del conjunt històric.
- g) S'evitarà la construcció, en els nuclis urbans, d'edificis amb impacte visual sobre perfils escènics característics de la població.
- h) És important incentivar els acabats exteriors en els edificis que presentin un acabat deficient.

Autor: Albert Cortina 2007

2. Criteris paisatgístics per als nuclis urbans i les entrades als municipis:

- a) Cal establir la definició d'unes fronteres urbanes nítides amb els espais rurals adjacents.
- b) Es zonificaran els espais d'acord amb la seva funcionalitat: vials, àrees d'estada, àrees verdes.
- c) S'evitarà la formació d'espais urbans intersticials que puguin esdevenir marginals.
- d) Cal seleccionar els tipus de mobiliari urbà atenent a criteris funcionals i de contemporaneïtat.

- e) Cal racionalitzar i homogeneïtzar la senyalització viària urbana aplicant criteris de localització, de jerarquització i de tipologia adequada de senyals.
- f) És convenient habilitar àrees d'aparcament pròximes a les entrades als nuclis urbans.
- g) Es fomentarà la plantació de fileres d'arbres a les vies d'accés als pobles i ciutats del Berguedà.

Autor: Albert Cortina 2007

- c) És convenient limitarà els sectors urbans destinats a creixements amb cases en fileres i amb cases unifamiliars exemptes amb jardí.
- d) És important potenciar la casa urbana entremitgeres com a model característic dels nuclis urbans.
- e) És necessari incrementar l'oferta de plurihabitatge de baixa o mitjana alçada d'acord amb la seva ubicació en els sectors urbans específics.
- f) Es promourà el soterrament progressiu de les línies elèctriques i telefòniques aèries en els nous sectors urbans.
- g) Es recomana procedir al soterrament progressiu de les línies elèctriques i telefòniques aèries en els sectors urbans preexistents.

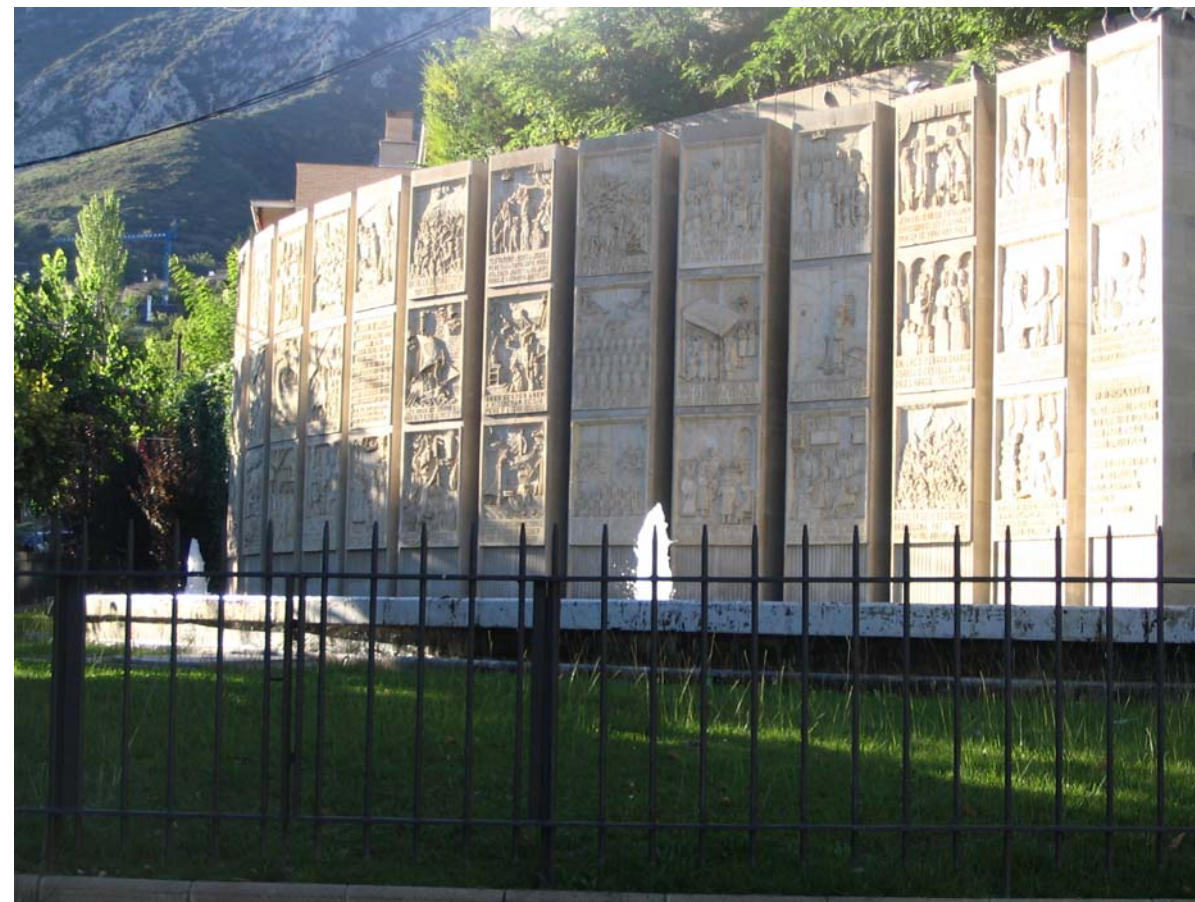
Autor: Albert Cortina 2007

3. Criteris paisatgístics per als creixements urbans

- a) Es potenciarà el creixement urbà a partir de la continuïtat de les trames urbanes dels nous sectors amb les trames urbanes preexistents.
- b) Es mantindrà la compacitat en les fronteres urbanes dels nous creixements.

4. Criteris paisatgístics per les zones verdes i parcs urbans:

- a) És convenient utilitzar l'arbrat en la definició dels espais i en la potenciació de les perspectives urbanes.
- b) És oportú seleccionar preferentment espècies vegetals autòctones o ben adaptades a les condicions climàtiques de la comarca.
- c) Es recomana seleccionar els tipus d'arbres d'acord amb les seccions de les vies públiques.
- d) Es tindran en compte criteris de xerojardineria en el disseny dels espais verds urbans.
- e) Es proposa utilitzar l'arbrat urbà per potenciar la forma urbana i les focals sobre els punts d'interès paisatgístic.
- f) És aconsellable realitzar un tractament tou de les lleres dels cursos fluvials, evitant, excepte en els casos on no hi hagi alternativa, el formigonat o la canalització dels llits fluvials.
- g) Cal mantenir i, si s'escau, restaurar la vegetació pròpia de les vores fluvials utilitzant espècies arbòries i arbustives autòctones.

Autor: Albert Cortina 2007

5. Criteris paisatgístics per la publicitat urbana:

- a) S'aconsella excloure la ubicació de tanques publicitàries a les entrades als nuclis urbans, als indrets patrimonials i a les façanes urbanes.
- b) És convenient regular la publicitat a la resta del nucli urbà evitant la seva localització indiscriminada.

- c) S'evitarà en la mesura del possible la profusió de senyals i la seva localització en indrets que afectin el perfil escènic de la població o la visió d'elements singulars d'interès paisatgístic.
- d) Caldria suprimir els rètols publicitaris de gran impacte per tal de tendir a la inclusió de la publicitat privada en plafons estandaritzats.

Autor: Albert Cortina 2007

5.4 Criteris pels paisatges associats a les infraestructures.

Criteris paisatgístics per les infraestructures viàries:

- a) És aconsellable revegetar els talussos amb espècies autòctones o ben adaptades a les condicions climàtiques del lloc.

- b) Caldria condicionar els talussos per evitar la generació de fenòmens erosius.
- c) És necessari retirar els abocaments i efectuar el control dels abocaments clausurats
- d) S'utilitzaran criteris de xerojardineria en la selecció i plantació de les espècies vegetals.
- e) Caldria dur a terme una conceptualització i disseny global a escala municipal dels interiors de les rotondes a la comarca per tal de proporcionar una imatge coherent i evitar que esdevinguin un element de banalització del paisatge.
- f) Cal evitar la generació d'alteracions morfològiques de gran escala i amb un impacte sever sobre el paisatge.
- g) En els trams d'interès paisatgístic de les carreteres locals, és recomanable promoure la substitució d'elements metàl·lics per elements de fusta tractada.
- h) Caldria substituir els exemplars arboris amb lesions greus per exemplars en bon estat.
- i) És recomanable completar les plantacions en els llocs en que apareixen incompletes o amb exemplars que requereixen substitució.
- j) Caldria dur a terme la neteja de les àrees degradades i condicionar, si s'escau, àrees d'estada a les vores de les carreteres.
- k) Es proposa eliminar els elements intrusius o en el seu cas minimitzar el seu impacte sobre tot en els trams d'interès paisatgístic.
- l) Es recomana delimitar trams d'interès paisatgístic preferents, miradors i àrees d'estada.
- m) Caldria condicionar la vegetació de les vores de les carreteres en els trams d'interès paisatgístic preferent.
- n) Es recomana promocionar una xarxa comarcal de miradors del paisatge.
- ñ) Seria interessant promoure la instal·lació de taules de localització dels elements del paisatge en els llocs patrimonials construïts amb materials antivandàlics.

- o) Seria oportú condicionar i ordenar l'espai a l'entorn dels miradors respectant i promovent el patrimoni històric construïts i/o naturals.
- p) Es proposa incloure els miradors del paisatge en la xarxa d'itineraris d'interès paisatgístic comarcal.

Autor: Albert Cortina 2007

5.5 Criteris pels paisatges de les activitats econòmiques.

Criteris paisatgístics per les activitats industrials:

- a) Es recomana excloure del planejament noves localitzacions que afectin elements estructurants del territori (sistemes fluvials) i localitzacions de gran impacte paisatgístic a prop de miradors, indrets amb visibilitat i alta freqüentació, etc.
- b) Es proposa aplicar criteris d'integració paisatgística en els polígons industrials de nova creació: emplaçament i orientació de les construccions en els llocs amb menys impacte en el perfil escènic de l'horitzó, selecció de materials de recobriments poc reflectants, utilització de la vegetació per a la renaturalització dels polígons, etc.
- c) Cal evitar el sobreenllumenat dels polígons industrials.
- d) Es recomana instal·lar sistemes automàtics reguladors de l'enllumenat en els polígons industrials.
- e) Caldria clausurar els abocaments incontrolats mitjançant la disciplina sectorial.
- f) Es recomana enderrocar les naus industrials en desús ja que causen un efecte important de degradació del paisatge.
- g) Caldria excloure en qualsevol cas les lleres d'inundació dels rius com a àrees de potencial desenvolupament industrial.

Autor: Albert Cortina 2007

Autor: Albert Cortina 2007

5.6 Criteris pels paisatges dels espais periurbans

1. Criteris paisatgístics per les activitats extractives:

- a) Es recomana efectuar la restauració paisatgística de les àrees afectades per activitats extractives segons la normativa sectorial vigent.
- b) Es proposa excloure els espais amb algun tipus de protecció de la concessió de noves llicències d'explotació.

2. Criteris paisatgístics per les activitats turístiques:

- a) Es recomana realitzar una senyalització normalitzada dels establiments rurals i càmpings a les entrades dels nuclis urbans i de les carreteres locals.
- b) Caldria promoure el condicionament dels espais de l'entorn dels establiments d'allotjament rural i dels càmpings.

Autor: Albert Cortina 2007

- c) Cal aplicar els mecanismes legals previstos per a actuar sobre les construccions que es trobin fora de regulació.

3. Criteris paisatgístics per les activitats periurbanes:

- a) Es recomana regular els criteris de localització i condicionament de les àrees de dipòsits de caravanes.
- b) Caldria evitar la instal·lacions d'establiments comercials amb materials a l'exterior i a la vista.

6. Codi de bones pràctiques de les activitats agràries per a la preservació i millora dels paisatges del Berguedà

El present codi contempla un seguit de bones pràctiques que es presenten agrupades en els següents cinc epígrafs, segons l'objectiu principal que persegueixen:

- A. Bones pràctiques dirigides a evitar l'erosió i afavorir la conservació del sòl.
- B. Bones pràctiques dirigides al manteniment del paisatge agroforestal.
- C. Bones pràctiques dirigides al manteniment de la biodiversitat.
- D. Bones pràctiques dirigides a la millora del paisatge rural construït.
- E. Bones pràctiques dirigides a la promoció del paisatge agrari.

Des del punt de vista funcional el codi pretén esdevenir un instrument útil al servei de l'autoregulació, per part dels propis pagesos, de les diverses pràctiques pròpies del treball en el camp. També s'hi inclouen aquelles pràctiques que actualment ja són objecte de regulació per part de l'administració. En determinats casos, el codi planteja la conveniència que certes pràctiques puguin disposar d'un suport de l'administració en forma de mesures normatives, incentius o exempcions fiscals.

A. Bones pràctiques dirigides a afavorir la conservació del sòl.

1. En els casos en que calgui modificar substancialment la morfologia del territori mitjançant moviments de grans volums de terres (desmunts i terraplens) i grans parcel·lacions, per tal de facilitar la mecanització de les tasques agrícoles, caldrà redactar un projecte i sotmetre'l a la corresponent aprovació per part de l'administració.
2. En els casos de moviments de terres que comportin la generació de nous talussos, limitar l'alçada d'aquests a 2,00 m i adequar els pendents a la naturalesa lítica del terreny i consolidar els talussos resultants mitjançant la seva revegetació amb espècies herbàcies i arbustives autòctones.

3. En tots els casos de moviments de terres, procedir al decapatge del sòl, i conservar sempre l'horitzó per a la seva posterior reutilització.
4. Contemplar en tots els casos, després de qualsevol moviment de terres i modificació de la morfologia, la circulació de les aigües d'escorrentia i el seu potencial erosiu: facilitar el drenatge emprant els recursos tradicionals (rases, recs de terra) evitant l'ús d'elements urbans de formigó (cunetes, baixants, pous, etc.)
5. Realitzar tasques de manteniment periòdic de la xarxa de drenatge del territori agrícola (recs, rases, claveguerons, torrenteres) per tal d'evitar l'erosió, l'arrossegament de materials i la pèrdua del sòl fèrtil.
6. Evitar, mitjançant el manteniment de la xarxa de drenatge en terrenys de la pròpia propietat, l'abocament d'aigües als camps de les propietats adjacents.
7. Respectar les lleres evitant “escanyar-les” o barrar el pas amb obstacles (brossa, runes...) a la normal circulació de l'aigua.
8. Evitar la degradació dels elements existents de contenció del sòl (murs de pedra seca, marges i vores) mitjançant unes pràctiques respectuoses amb aquests elements: impedir el seu trepig indiscriminat i defugir la crema de la vegetació (segar mecànicament).
9. Realitzar tasques de manteniment periòdic de la xarxa de camins condicionant vaivesos i cunetes per a dirigir l'escorrentia de les aigües, evitant la conversió dels camins en canals de drenatge. No llaurar a menys de 3,00 m de la vora dels camins.
10. Aplicar els períodes de guaret previstos entre plantacions per afavorir el cicle natural de recomposició de nutrients en el sòl i la diversificació dels hàbitats en les zones de conreu. Evitar la desinfecció de sòls avaforint l'aportació de nutrients mitjançant conreus alternatius.

B. Bones pràctiques dirigides al manteniment del paisatge agroforestal.

11. Mantenir les pastures en els paisatges montans de la comarca.

12. Adequar el traçat dels nous camins a la topografia i evitar seccions superiors als 4,00m en el cas dels camins adaptats al pas de vehicles i maquinària agrícola.
13. Mantenir les carrerades i els camins agrícoles antics realitzant tasques de conservació, facilitant la seva senyalització i aprofitament com a itineraris turístics i de promoció de rutes i itineraris. En aquells trams sotmesos a una forta erosió que requereixin un tractament dur, utilitzar paviment asfaltat acolorit (*slurry*) o formigonat acolorit. En els trams que travessen nuclis urbans es pot emprar llambordes prefabricades d'aspecte rústic.
14. Mantenir els arbres existents al llarg dels marges i dels camins que no són transitats per maquinària agrícola i completar, en els seu cas, les fileres d'arbres existents. Substituir els exemplars arboris envellits o debilitats per exemplars nous.
15. Conservar els arbres aïllats existents actualment en l'àmbit dels camps que han estat objecte de transformacions importants. Plantejar-se la possibilitat de plantar arbres joves aïllats en punts estratègics en els camps a modus de fites visuals de les parcel·les o les propietats.
16. Mantenir les petites masses arbòries o bosquines intersticials romanents als espais agrícoles.
17. Conservar les franges de vegetació baixa o arbustiva a les vores dels torrents, excloent de la llaurada els 5,00 m. des de la vora dels mateixos.
18. Respectar la vegetació arbòria dels marges de les fondalades i els torrents, evitant la proliferació d'espècies al·lòctones o invasives, i mantenir la llera sense obstacles.

C. Bones pràctiques dirigides al manteniment de la biodiversitat.

19. Suprimir l'ús d'herbicides en les franges vegetals de les torrenteres, en els marges i en les vores. Aplicar la sega mecànica o nous sistemes de tractament.
20. Utilitzar els mecanismes i els circuits establerts en els plans de gestió de residus per a l'eliminació d'envasos plàstics i altres residus de productes fitosanitaris.

21. Evitar els abocaments, contribuint a la millora de la quantitat i la qualitat de les aigües per mantenir l'estructura de les comunitats arbòries de ribera i la riquesa dels ecosistemes riberencs.
22. Utilitzar pesticides respectuosos amb els predadors i fomentar la lluita integrada contra les plagues.
23. Mantenir o habilitar espais-refugi per a la fauna: marges, vores, murs de pedra seca, arbres morts, etc., afavorint els hàbitats propis de les espècies animals que conviuen amb els conreus (ocells, petits mamífers, amfibis, rèptils) i que resulten beneficiosos per el control de les plagues.
24. Adoptar progressivament els criteris de la Normativa tècnica per a la Producció Integrada.

D. Bones pràctiques dirigides a la millora del paisatge rural construït.

25. Planificar l'emplaçament d'artefactes, infraestructures i materials en terreny agrari atenent al seu impacte visual en el paisatge: dipòsits d'aigua, estacions de bombeig, estacions elèctriques, dipòsits de combustible, cobertes, basses, equipaments mediambientals (depuradores, plantes de residus...), etc.
26. Utilitzar criteris constructius, materials de construcció i aplicació de colors segons les directrius del corresponent catàleg comarcal.
27. Rehabilitar les construccions (masies, granges, altres edificacions) que presenten deficiències en els acabats o en l'estat de conservació aplicant la normativa vigent en matèria urbanística.
28. Mantenir els elements del patrimoni construït tradicional en territori agrari: parets i barraques de pedra seca, recs, forns de calç, molins, fonts...

29. Promoure l'arquitectura integrada al paisatge i de qualitat en la construcció de les noves edificacions rurals i en la rehabilitació de construccions preexistents.

E. Bones pràctiques dirigides a la promoció del paisatge rural

30. Habilitar rutes i itineraris a través dels camins rurals, del patrimoni històric-arqueològic i agrari.
31. Facilitar l'accés als elements del patrimoni natural i històric-arqueològic localitzats en territori rural.
32. Impulsar l'habilitació de punts d'informació als municipis de la comarca, dirigits a difondre la cultura rural i els itineraris per l'espai agrari.
33. Acollir-se la regulació sobre rètols i senyalètica referent a les activitats agràries i evitar la ubicació de rètols publicitaris d'altres sectors en terreny rural.
34. Promoure el treball coordinat entre els agents implicats per a sensibilitzar el sector agrari sobre la necessitat d'adoptar el codi de bones pràctiques i un paisatge productiu de qualitat.
35. Fomentar associacions voluntàries per a la protecció i la promoció del patrimoni i del paisatge agrari.
36. Promoure la redacció de fitxes tècniques per a facilitar la correcta aplicació d'aquelles pràctiques contemplades en aquest codi que requereixen un major aprofundiment i especificació

Autor: Albert Cortina 2007

7. Codi de bones pràctiques de les activitats turístiques per a la preservació i millora dels paisatges del Berguedà

El present Codi contempla un seguit de bones pràctiques que es presenten agrupades en els següents 5 epígrafs, segons l'objectiu principal que persegueixen:

- A. Bones pràctiques dirigides a integrar paisatgísticament els projectes turístics
- B. Bones pràctiques dirigides a la identificació i potenciació dels trets característics dels llocs.
- C. Bones pràctiques dirigides a avançar en la innovació i qualitat dels productes turístics lligats al territori i al paisatge.
- D. Bones pràctiques dirigides a millorar la senyalització.
- E. Bones pràctiques dirigides a millorar la imatge paisatgística dels establiments rurals.

A. Bones pràctiques dirigides a integrar paisatgísticament els projectes turístics

1. Caldrà integrar paisatgísticament els establiments de càmping.
2. Caldria integrar paisatgísticament els establiments de turisme rural.
3. Caldria integrar paisatgísticament els establiments hotelers i d'allotjament turístic
4. Caldria integrar paisatgísticament els equipaments i dotacions turístiques.
5. Caldria integrar paisatgísticament els projectes turístics

B. Bones pràctiques dirigides a la identificació i potenciació dels trets característics dels llocs.

1. Es potenciarà la redacció de un Pla d'itineraris d'interès paisatgístic de la comarca del Berguedà.
2. Les noves tendències en el món del turisme vinculades a l'entorn i al paisatge poden contribuir de forma significativa a la sostenibilitat de les activitats que acull el territori.

3. Cal avançar en la creació d'experiències turístiques integrals vinculades al territori i al paisatge.

C. Bones pràctiques dirigides a avançar en la innovació i qualitat dels productes turístics lligats al territori i al paisatge.

1. Cal apostar per la innovació i qualitat del producte turístic i per la desconcentració turística estacional.
2. Aquests projectes turístics vinculats al paisatge han de generar noves oportunitats laborals i l'augment de les rendes agrícoles per ingressos nous.
3. El turisme vinculat a la dinamització del paisatge genera tot un ventall d'activitats complementàries:
 - Itineraris i rutes
 - Gastronomia i tast de vins
 - Agroturisme i agrobotigues
 - Museus temàtics i centres d'interpretació
 - Exposicions, jornades i congressos
 - Fires i festes populars
4. Algunes manifestacions artístiques, com el *land-art*, poden servir per personalitzar i contrastar una determinada ruta turística.

D. Bones pràctiques dirigides a millorar la senyalització.

1. La senyalització, com a element imprescindible en qualsevol ruta o itinerari turístic per ser eficaç haurà de ser: llegible, entenedora, concreta i precisa.
2. El disseny de les senyals ha de basar-se en materials, formes i colors que s'integrin harmònicament en el paisatge.

3. Els plafons informatius i Identificatius han de seguir els mateixos criteris formals de claredat, homogeneïtat i harmonia amb el paisatge i són una bona eina per reforçar el contingut didàctic i cultural de les rutes.
4. Cal diversificar els recorreguts perquè siguin accessibles amb diferents mitjans i potenciar els que permetin un major apropament al territori: itineraris a peu, en bicicleta, a cavall, etc.
5. Les rutes es poden visualitzar de forma clara en guies, llibres o tríptics de fàcil difusió que expliquin els paisatges del Berguedà.
6. Els centres o oficines d'informació com a llocs adequats per oferir orientació i assessorament sobre els serveis turístics també facilitaran assessorament sobre els trets característics i els principals atractius del territori visitant. Sempre que sigui possible, convé ubicar-los preferentment en construccions existents amb una localització adequada.

E. Bones pràctiques dirigides a millorar la imatge paisatgística dels establiments rurals.

1. Les masies o residències rurals proporcionaran un tracte personalitzat i una millor vivència del lloc; caldrà que estiguin equipades adequadament i hauran de procurar oferir als seus clients la participació en activitats agrícoles o tradicionals de la zona.
2. Quan sigui necessària la rehabilitació de les construccions, caldrà elaborar projectes professionals amb criteris acurats.
3. La gastronomia autòctona, els cursos de maridatge, les agrobotigues i les botigues especialitzades permetran recolzar de forma important l'activitat econòmica del sector de turisme rural.
4. La imatge dels establiments rurals és un factor clau a l'hora de crear una impressió favorable en el visitant i incidir en una bona percepció global de la zona. Caldrà vigilar especialment el seu condicionament en tots els nivells, des de la reforma arquitectònica fins a la retolació.

5. Es realitzarà una senyalització normalitzada dels establiments d'allotjament rural a les entrades dels nuclis urbans.
6. Es farà una senyalització normalitzada dels establiments d'allotjament rural a les carreteres locals.
7. Es promourà el condicionament dels espais de l'entorn dels establiments d'allotjament rural.

Es promourà la redacció de fitxes tècniques per a facilitar la correcta aplicació d'aquelles pràctiques contemplades en aquest codi que requereixen un major aprofundiment i especificació

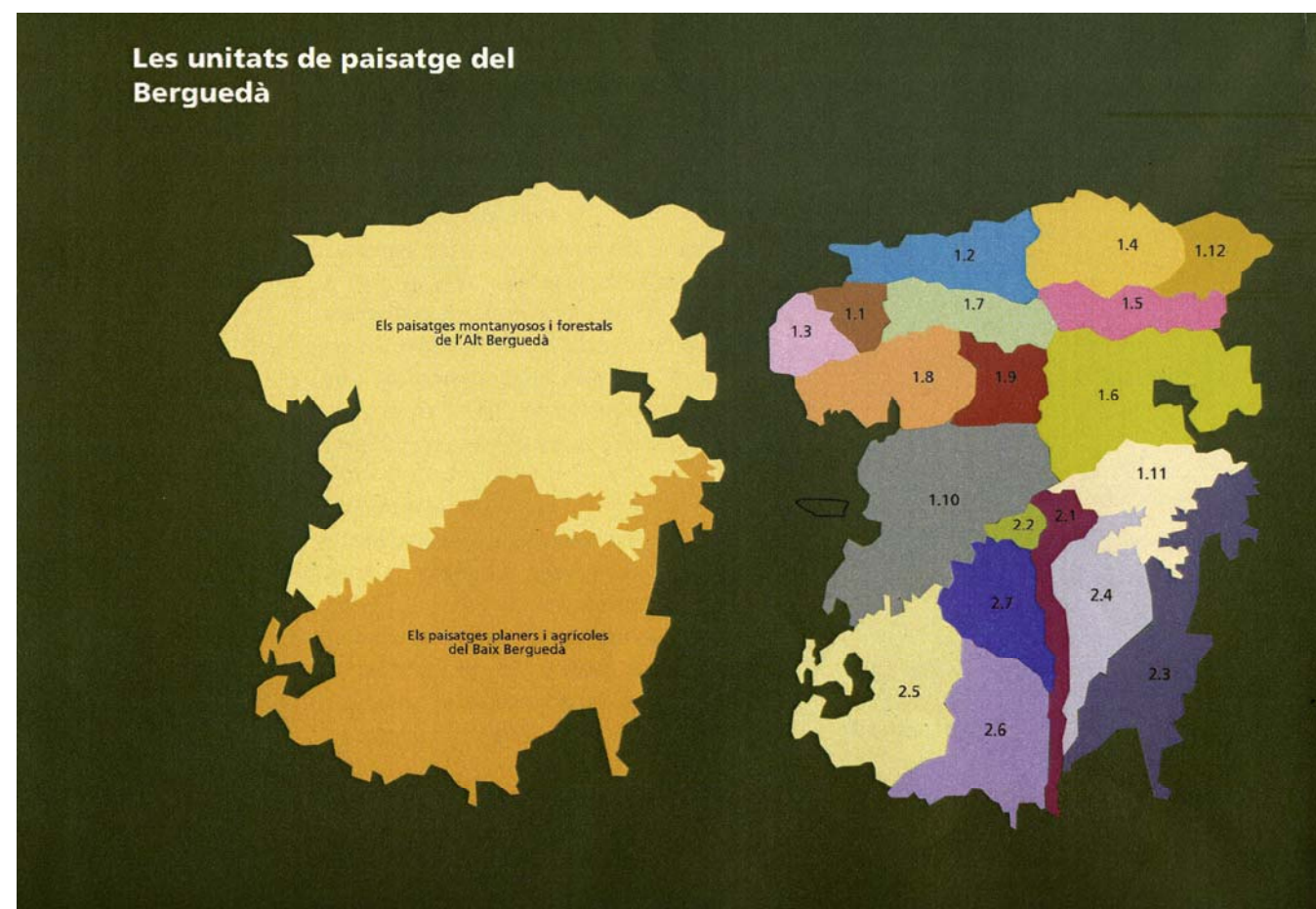
Autor: Albert Cortina 2007

9. Mesures de conscienciació, formació, educació i difusió de la diversitat paisatgística del Berguedà i els seus valors.

9.1 El tríptic de difusió

Per tal de difondre els continguts de la Carta del Paisatge del Berguedà i animar a la participació en el espai d'opinió ciutadana a la web, s'ha editat un tríptic el contingut del qual reproduïm a continuació:

Les subunitats de paisatge de l'Alt i Baix Berguedà

SUBUNITATS DE PAISATGE DE L'ALT BERGUEDÀ	
1.1	Els paisatges montans del massís del Pedraforca
1.2	Els paisatges montans de la serra del Cadí
1.3	Els paisatges agroforestals de la vall de Gósol
1.4	Els paisatges montans del Moixeró, la Tossa d'Alp i el Puigllançada
1.5	Els paisatges agroforestals de la vall de la Pobla de Lillet
1.6	Els paisatges forestals de les serres del Catllaràs als rasos de Tubau
1.7	Els paisatges forestals de la serra de Gisclareny
1.8	Els paisatges forestals de la serra d'Ensiya
1.9	Els paisatges agroforestals dels cingles de Vallcebre
1.10	Els paisatges forestals dels rasos de Peguera i la serra de Queralt
1.11	Els paisatges forestals de les serres de Picancel i la mola de la Quar
1.12	Els paisatges montans dels voltants de Castellar de n'Hug
SUBUNITATS DE PAISATGE DEL BAIX BERGUEDÀ	
2.1	Els paisatges fluvials i de les Colònies industrials del Llobregat
2.2	Els paisatges urbans i agroforestals dels voltants de la ciutat de Berga
2.3	Els paisatges agroforestals de la riera de Merlès
2.4	Els paisatges agroforestals de les rieres de Portella, de la Riba i de Biure
2.5	Els paisatges agroforestals de la riera de Navel
2.6	Els paisatges agroforestals de la riera de Merola
2.7	Els paisatges agroforestals de la riera de Clarà

Què es la Carta del Paisatge del Berguedà?

La Carta del Paisatge és un instrument voluntari de concertació d'estratègies entre els agents públics i privats del Berguedà orientat a promoure la millora dels paisatges de la comarca i de la qualitat de vida dels seus ciutadans i ciutadanes mitjançant l'establiment d'objectius, acords i estratègies de gestió dinàmica del paisatge.

La Carta de Paisatge del Berguedà no pretén ser una declaració testimonial de principis, sinó un document de caràcter públic i de compromís a favor del paisatge on les parts signants es comprometen davant la societat a formar part d'un projecte col·lectiu i a treballar en conseqüència per a assolir els compromisos signats.

Font: ALBERT CORTINA i JOSEP GORDI, Coordinadors de la Carta del Paisatge del Berguedà.

CARTA DEL PAISATGE DEL BERGUEDÀ

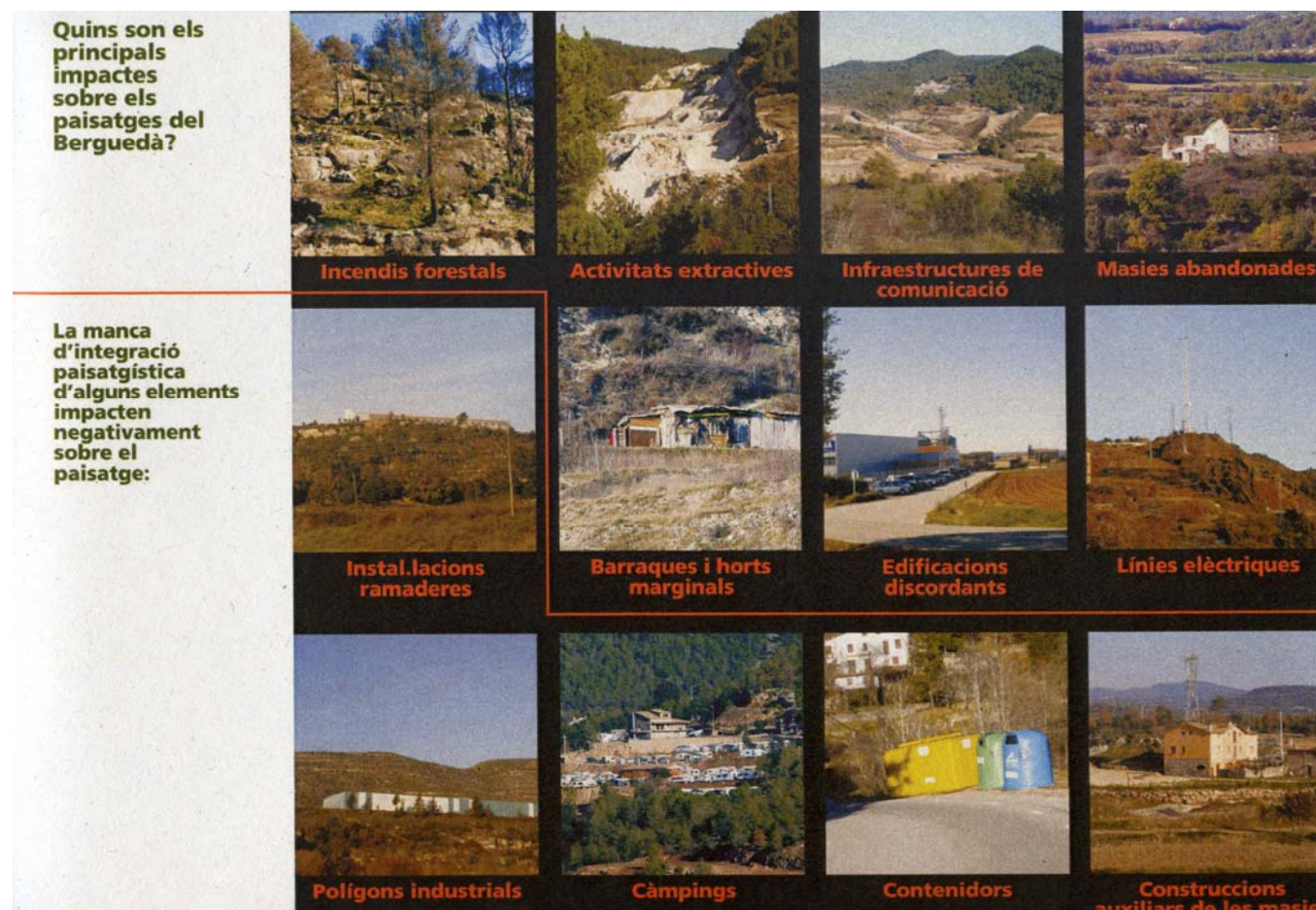
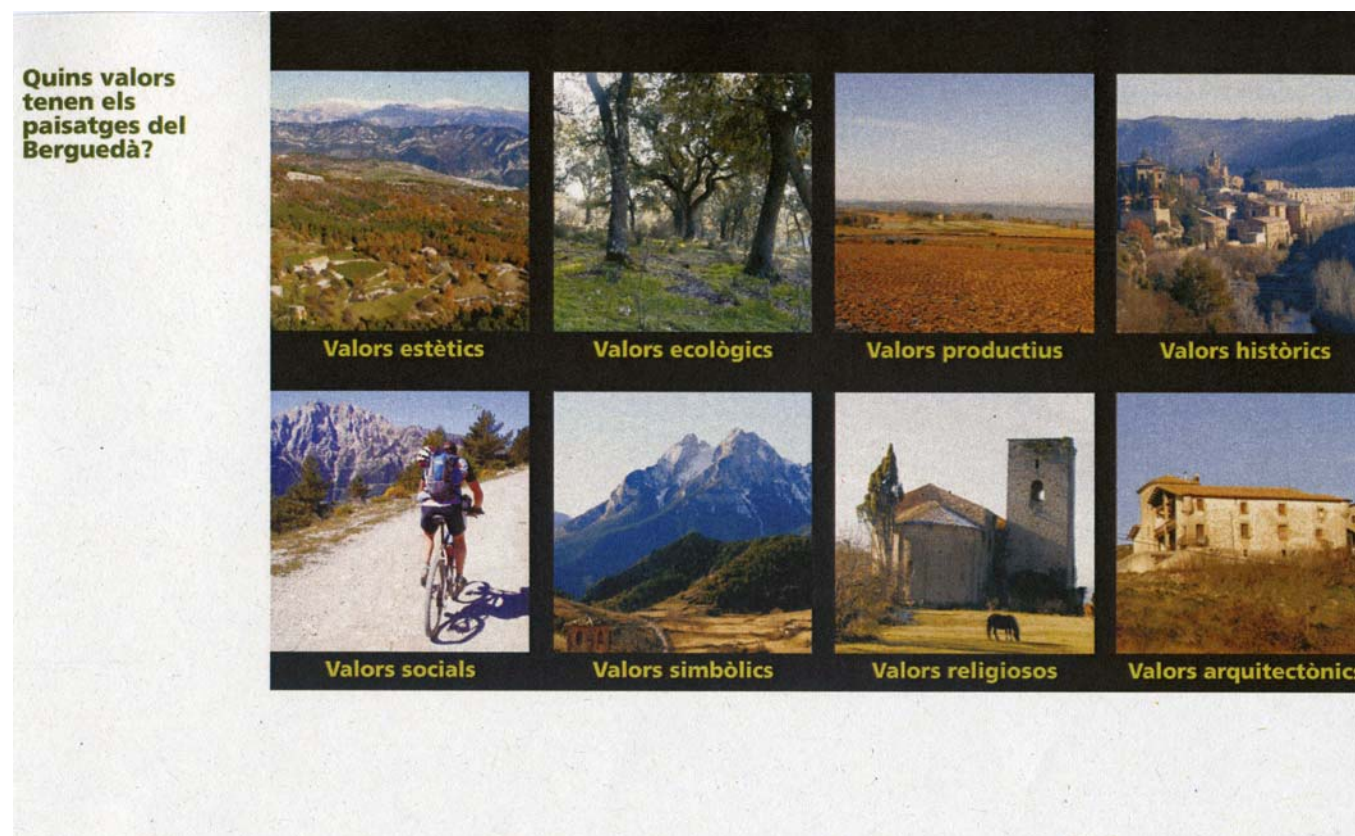
DOCUMENTS DE PROCÉS →

- Diagnosi i dinàmiques del paisatge
- Objectius de qualitat paisatgística
- Programa de gestió del paisatge

↓

DOCUMENT DE CONSENS →

- Signatura de la Carta del Paisatge

QUINS SÓN ELS PRINCIPALS REPTES DELS PAISATGES DEL BERGUEDÀ?

1. El manteniment de les pastures a l'Alt Berguedà
2. El manteniment de l'agricultura al Baix Berguedà
3. La gestió forestal a l'Alt Berguedà
4. La gestió dels espais cremats del Baix Berguedà
5. La millora dels paisatges fluvials
6. La integració paisatgística de les activitats turístiques
7. La integració paisatgística de les granges i dels edificis annexos de les masies
8. La integració de les barraques, tanques i altres elements dels horts familiars
9. La integració paisatgística dels contenidors de residus
10. La integració paisatgística dels polígons industrials
11. El manteniment de l'harmonia arquitectònica dels nuclis rurals
12. La necessitat d'establir criteris arquitectònics i paisatgístics per les edificacions aïllades en sòl no urbanitzable
13. La integració paisatgística de les entrades als pobles i ciutats
14. El desenvolupament d'una xarxa bàsica d'itineraris paisatgístics que fomentin el senderisme, amb la creació de punts d'observació del paisatge

Els paisatges del Berguedà són el principal recurs turístic de la comarca i un element fonamental pel desenvolupament local.

9.2 L'espai d'opinió ciutadana a la web

A la web del Consell Comarcal i del Pla de Foment Turístic, s'ha incorporat un apartat d'opinió ciutadana sobre els paisatges del Berguedà. A continuació reproduïm els continguts d'aquest espai d'opinió i consulta ciutadana:

COM VOLEM QUE SIGUIN ELS PAISATGES DEL BERGUEDÀ?

El paisatge del Berguedà t'escolta. Diu la teva!

Pots consultar els documents de la Carta del Paisatge i opinar sobre els objectius de qualitat paisatgística per als paisatges del Berguedà a l'espai d'opinió ciutadana de la nostre web:

www.elbergueda.cat

Presentació

El Consell Comarcal del Berguedà té com a objectius principals, dinamitzar el desenvolupament i la millora del sector turístic a la comarca com a un dels seus principals motors econòmics, així com protegir, millorar i valoritzar el paisatge del Berguedà mitjançant una gestió dinàmica del territori i del paisatge de la comarca.

En aquesta línia, el Consell Comarcal del Berguedà està treballant des del mes d'octubre de 2005 en el Pla de Foment Turístic de la comarca concedit per la Direcció General de Turisme del Departament de Comerç, Turisme i Consum de la Generalitat de Catalunya. El Pla de Foment

Turístic és un pla de dos anys (2005 – 2006) que té com a objectiu principal realitzar les millores de l'economia de la comarca tot potenciant el sector turístic del Berguedà.

Les accions proposades en el Pla de Foment sorgeixen de les indicacions del Pla de Màrqueting Turístic realitzat durant el darrer semestre del 2004 i el primer semestre del 2005, per encàrrec de la Cambra de Comerç de Barcelona, a instàncies dels empresaris turístics del Berguedà.

El mes de febrer de 2006 es va signar el Conveni de col·laboració amb l'objectiu de dur a terme la gestió del Pla de Foment Turístic del Berguedà.

Un dels principals objectius del Pla de Foment Turístic es la millora del paisatge i com a conseqüència l'acció prioritària derivada d'aquest objectiu es la elaboració i signatura de la **Carta del Paisatge del Berguedà**.

D'acord amb la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, les Cartes del Paisatge són els instruments de concertació d'estratègies entre els agents públics i els privats per a acomplir actuacions de protecció, gestió i ordenació del paisatge que tinguin per objectiu mantenir-ne els seus valors.

En aquest context es redacta la Carta del Paisatge del Berguedà que pretén ser un document útil, en primer lloc, per a obtenir un marc comú referencial que faciliti l'entesa i el consens entre els agents implicats en les transformacions i la gestió del paisatge del Berguedà, sovint amb visions i interessos no coincidents.

D'altra banda, la diagnosi i les propostes elaborades en la Carta del Paisatge proporcionen dades específiques que podran ser tingudes en compte en els processos de planificació territorial, urbanística i sectorial endegats per les administracions.

Finalment, el seguiment del programa de gestió i execució dels acords establerts amb caràcter voluntari a la Carta del Paisatge del Berguedà sobre els objectius de qualitat paisatgística han de permetre aplicar i difondre noves pautes d'intervenció i de gestió dinàmica del paisatge basades en el reconeixement del seu caràcter com a bé d'interès col·lectiu i han de procurar el seu valor dinamitzador de les economies de la comarca i del desenvolupament local.

Montserrat Ribera i Puig

Presidenta del Consell Comarca del Berguedà

Què és una Carta del Paisatge?

D'acord amb la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, la Carta del Paisatge és un instrument voluntari de concertació d'estratègies entre els agents públics i els privats d'un determinat territori orientat a promoure la millora dels paisatges i de la qualitat de vida de les comunitats mitjançant l'establiment d'objectius, acords i estratègies de gestió. Aquest tipus d'instrument s'ha manifestat útil en d'altres països, en contextos similars als nostres.

La Carta de Paisatge no és una declaració testimonial de principis, sinó un document de caràcter públic i de compromís a favor del paisatge on les parts signants es comprometen davant la societat a formar part d'un projecte col·lectiu i a treballar en conseqüència per assolir els compromisos signats.

Qui promou la Carta del Paisatge del Berguedà?

Els diversos agents del territori del Berguedà promouen la present Carta del Paisatge i incentiven a la resta d'agents i als ciutadans i ciutadanes de la comarca a la participació en la mateixa. El procés, no obstant, requereix que el lideratge l'assumeixi el Consell Comarcal del Berguedà, que és l'administració que n'assumeix la redacció, que impulsa les adhesions i que coordina a les diverses parts per assolir finalment la signatura del document de consens de la Carta del Paisatge. La Direcció d'Arquitectura i Paisatge del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, participa activament en la revisió i validació de la Carta del Paisatge del Berguedà, d'acord amb els continguts de la Llei de Protecció i Gestió del Paisatge de Catalunya, col·laborant amb l'equip redactor i assessorant als agents durant el procés de preparació, redacció i implementació dels acords assolits a la Carta del Paisatge.

Quins són els requeriments per a la signatura de la Carta del Paisatge del Berguedà?

La redacció i signatura de la Carta del Paisatge és una procediment complex que requereix un seguiment rigorós d'un procés de caràcter participatiu i que consta de tres fases principals:

1. L'elaboració de la diagnosi de les dinàmiques del paisatge

La diagnosi s'ha orientat principalment a detectar les dinàmiques del paisatge del Berguedà i a discriminar les variables i agents associats a aquestes dinàmiques, determinant els riscos que comprometen el manteniment de la qualitat paisatgística.

Es constata que sense un bon coneixement del territori i del paisatge, de les tendències que experimenta i de les dinàmiques que l'afecten, no es poden abordar les següents fases del treball. No es tracta aquí de realitzar un recull exhaustiu de documentació sobre el paisatge, sinó de precisar les seves característiques fonamentals, de detectar la seva tendència o evolució, i d'establir quins són els valors atribuïts per la població.

2. La definició d'objectius de qualitat paisatgística

Aquesta fase consisteix en la concreció d'objectius de qualitat paisatgística per assolir dins l'àmbit territorial que abasta la Carta del Paisatge, és a dir, la comarca del Berguedà.

Aquests objectius de qualitat es determinaran amb caràcter general i hauran de ser coherents amb els objectius de qualitat establerts per a cadascuna de les grans unitats de paisatge que es defineixin en el corresponent Pla Territorial Parcial de les Comarques Centrals de Catalunya.

Els objectius de qualitat de la Carta del Paisatge del Berguedà han de contenir un major nivell de concreció que els objectius de qualitat que s'estableixin en el corresponent Catàleg de Paisatge que elabora l'Observatori del Paisatge de Catalunya.

Per a la definició dels objectius de qualitat paisatgística es durà a terme un procés participatiu amb els agents implicats en les transformacions que tenen lloc en el paisatge i en el seu ús. I amb els ciutadans i ciutadanes de la comarca.

3. La redacció del programa de gestió del paisatge

En aquesta fase es concretaran les accions específiques que cal emprendre per part dels diversos agents – i de forma coordinada- per tal d'assolir els objectius de qualitat definits per la Carta del Paisatge.

Per a l'elaboració del Programa de gestió del paisatge, i per cadascun dels objectius de qualitat paisatgística establerts a la Carta del Paisatge, s'haurà d'assignar les responsabilitats, seleccionar els instruments d'acció més apropiats, determinar recursos i mitjans econòmics, i establir el calendari per al compliment dels compromisos de cadascuna de les parts signats.

Quins són els documents que integren la Carta del Paisatge del Berguedà?

D'acord amb les fases enumerades en el apartat anterior, la Carta del Paisatge del Berguedà s'estructura de la següent forma:

A) La redacció dels documents de procés

Aquests documents són el resultat del procés d'elaboració de la Carta del Paisatge a partir de les tres fases abans enumerades:

Fase 1ª Elaboració de la diagnosi de les dinàmiques del paisatge.

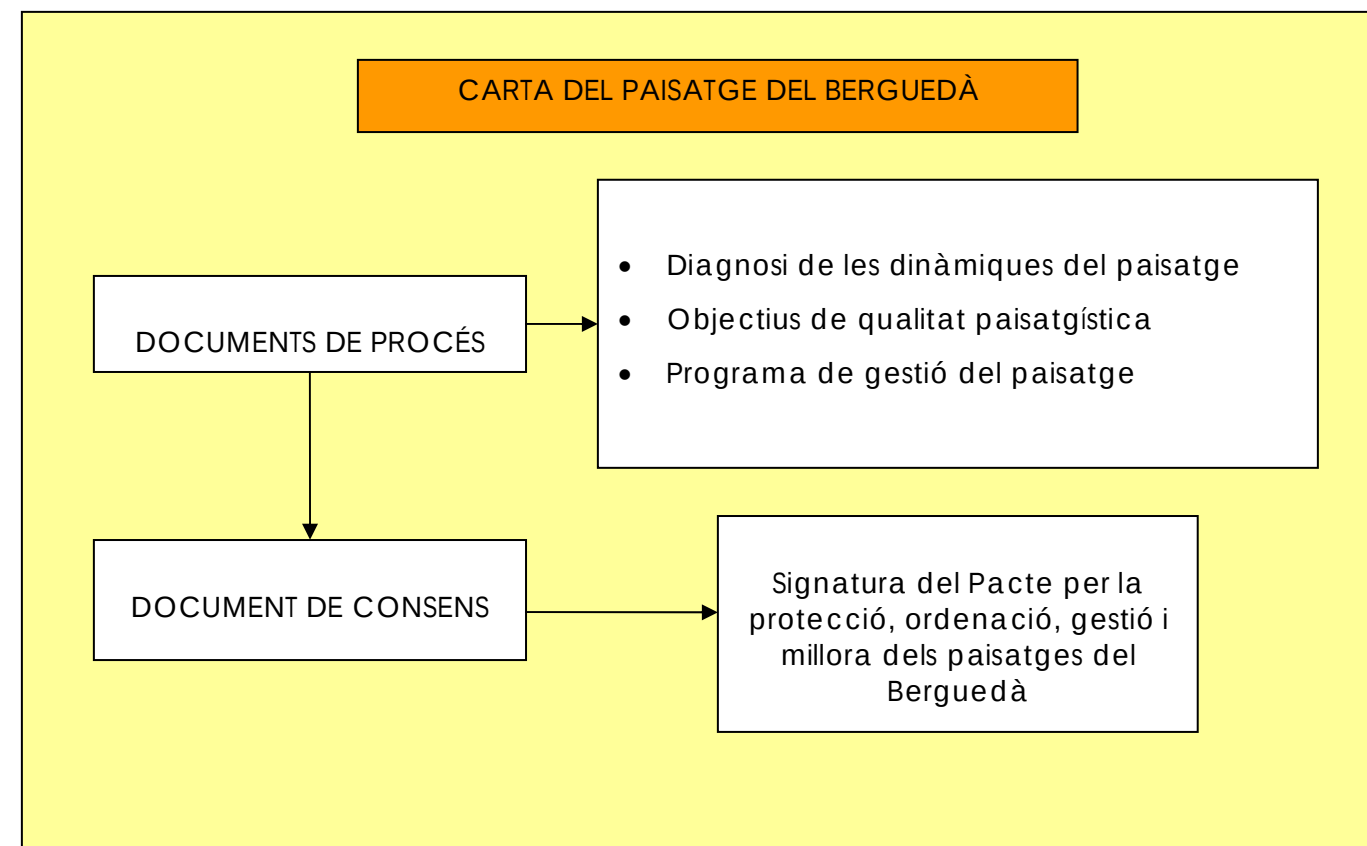
Fase 2ª Definició dels objectius de qualitat paisatgística

Fase 3ª Redacció del programa de gestió del paisatge

B) La redacció d'un document de consens per a la seva signatura.

Un cop elaborats els documents de procés, s'ha redactat un document de consens anomenat "Pacte per la protecció, ordenació, gestió i millora dels paisatges del Berguedà" amb l'objectiu de que pugui ser signat per la major part dels agents públics i privats implicats directament en la promoció de la Carta del Paisatge.

L'objectiu final d'aquest procés es que aquest document, que pren el nom genèric de Carta del Paisatge del Berguedà, esdevingui un instrument col·lectiu de compromís a favor de la protecció, millora i valorització dels paisatges del Berguedà.

Font: Albert Cortina i Josep Gordi . Coordinadors de la Carta del Paisatge del Berguedà

[Consulteu els documents de la Carta del Paisatge del Berguedà \(pdf\)](#)

ESPAI D'OPINIÓ CIUTADANA

1. Dades personals

Edat:

- De 12 a 18 anys
- De 18 a 25 anys
- De 25 a 45 anys
- De 45 a 55 anys
- De 55 a 70 anys
- Mes de 70 anys

Sexe:

- Dona
- Home

Lloc de naixement:

- He nascut en el següent municipi del Berguedà: (llistat de municipis)
- No he nascut en un municipi del Berguedà

Residència actual

- Visc en un municipi del Berguedà (llistat de municipis)
- No visc en un municipi del Berguedà

2. Sobre els paisatges del Berguedà

- Mapa de la comarca
- Mapa de les unitats de paisatge
- Mapa de les subunitats de paisatge

Trieu la subunitat de paisatge sobre la qual voleu opinar. Podeu fer-ho de dues maneres:

- A través del llistat de noms de les subunitats de paisatge
- Seleccionant la subunitat de paisatge directament sobre el mapa

Qüestionari de la subunitat de paisatge

- Nom de la subunitat de paisatge

1. Coneixeu el paisatge d'aquesta subunitat? (molt/ bastant/ poc /gens)
2. El nom escollit per a aquesta subunitat de paisatge reflexa les característiques del paisatge d'aquest indret? (sí/no). En proposaríeu un altre (sí:...../ no)

3. Poseu nota al paisatge. Creieu que el paisatge d'aquesta subunitat de paisatge es troba en bon estat? (molt bon estat/ bastant bon estat/ estat regular / mal estat)
Comenteu la vostra resposta:.....

4. Que faríeu per millorar aquest paisatge?

.....

Desitgeu continuar amb un altre subunitat de paisatge (sí/no)

3. Sobre els valors dels paisatges del Berguedà

1. Enuncieu un paisatge del Berguedà que considereu té valors estètics d'interès, és a dir, que tingui capacitat de transmetre un determinat sentiment de bellesa:

.....

2. Enuncieu un paisatge del Berguedà que considereu té valors ecològics d'interès, és a dir, on existeixin habitats singulars o hi hagi una successió d'ambients singular.

.....

3. Enuncieu un paisatge del Berguedà que considereu té valors productius agraris d'interès, és a dir, lligat a l'aprofitament dels recursos naturals, com ara l'agricultura, la ramaderia i l'explotació forestal.

.....

4. Enuncieu un paisatge del Berguedà que considereu té valors patrimonials d'interès, és a dir, amb valors històrics, culturals i arquitectònics.

.....

5. Enuncieu un paisatge del Berguedà que considereu té valors socials d'interès, és a dir, on es poden desenvolupar activitats de lleure, senderisme, excursionisme, escalada i en general d'oci.

.....

6. Enuncieu un paisatge del Berguedà que considereu té valors religiosos d'interès, és a dir, que sigui centre de culte com ara un santuari o un monestir o que formi part del patrimoni arquitectònic de la comarca.

-
7. Enuncieu un paisatge del Berguedà que considereu té valors simbòlics, mitològics i identitaris d'interès, és a dir, que sigui emblemàtic del Berguedà.
-

8. Enuncieu el vostre paisatge, és a dir, aquell amb el que us identifiqueu més o amb el que gaudiu d'un sentiment especial al contemplar-lo.
-

4. Sobre els impactes paisatgístics

Poseu una qualificació sobre els principals impactes que afecten al vostre entendre els paisatges del Berguedà (notable / suau / greu)

- Els incendis forestals
- La manca d'integració paisatgística de granges i altres edificacions ramaderes
- La manca d'integració paisatgística dels polígons industrials i de les indústries aïllades
- La Tèrmica de Cercs
- Les activitats mineres i extractives
- La manca d'integració paisatgística dels contenidors de residus
- Les masies abandonades
- Els horts i les barraques
- La manca d'integració paisatgística dels càmpings
- Els eixos viaris
- Les línies elèctriques i altres infraestructures
- Les noves edificacions residencials aïllades amb arquitectura discordant amb l'entorn o poc integrades
- Els edificis auxiliars de les masies
-(altres)

5. Sobre els principals reptes dels paisatges del Berguedà

Els principals reptes als quals han de fer front els paisatges del Berguedà son: (Indiqueu el grau de prioritat mes baix o mes alt – de l'1 al 5 - amb el que cal abordar cada repte)

- El manteniment de les pastures a l'Alt Berguedà
- El manteniment de l'agricultura al Baix Berguedà
- La gestió forestal a l'Alt Berguedà
- La gestió dels espais cremats del Baix Berguedà
- La millora dels paisatges fluvials
- La integració paisatgística de les activitats turístiques
- La integració paisatgística de les granges i dels edificis annexos de les masies
- L'eliminació de les barraques, tanques i altres elements dels horts marginals
- La integració paisatgística dels contenidors de residus
- La integració paisatgística dels polígons industrials
- El manteniment de l'harmonia arquitectònica dels nuclis rurals
- La necessitat d'establir criteris arquitectònics i paisatgístics per les edificacions aïllades en sòl no urbanitzable
- La integració paisatgística de les entrades al pobles i ciutats
- El desenvolupament d'una xarxa bàsica d'itineraris paisatgístics que fomentin el senderisme, amb la creació de punts d'observació del paisatge.
-(altres)

6. Sobre els objectius de qualitat paisatgística per als paisatges del Berguedà

Com vols que siguin els paisatges del Berguedà?

(Indiqueu per cada objectiu de qualitat paisatgística si esteu d'acord o en desacord)

6.1 Objectius pels paisatges dels espais oberts

Quins paisatges agraris i forestals volem pel Berguedà?

- a) Volem uns paisatges agraris vius on es mantinguin les pastures i els conreus.
- b) Volem uns paisatges on la gestió forestal es faci amb criteris i objectius paisatgístics.
- c) Volem afavorir la dinàmica natural dels paisatges montans.
- d) Volem uns paisatges agraris protegits de les dinàmiques urbanitzadores – en sentit ampli – i del pas d'infraestructures i, per tant, no fragmentats.
- e) Volem uns paisatges agraris endreçats i gestionats per la pròpia pagesia.

- f) Volem uns paisatges agraris que mantinguin el seu caràcter.
- g) Volem uns paisatges agraris productius, en què hi hagi una vinculació entre el territori i el producte agro-ramader.
- h) Volem uns paisatges agraris no simplificats on existeixin marges, vores i bosquines intersticials.

Quins paisatges naturals volem pel Berguedà?

- a) Volem uns paisatges naturals vius, que repercutixin positivament en el territori que els acull.
- b) Volem uns paisatges naturals amb una vegetació pròpia del domini biogeogràfic que els correspon.
- c) Volem uns paisatges naturals ben gestionats, amb l'objectiu d'assolir una adequada qualitat paisatgística.
- d) Volem uns paisatges on les àrees afectades pels incendis es recuperin amb vegetació autòctona.
- e) Volem uns paisatges naturals on els indrets i/o elements ambientals més sensibles estiguin protegits.
- f) Volem uns paisatges naturals que combinin el respecte per l'evolució i la dinàmica naturals amb el manteniment del patrimoni natural i dels valors culturals associats a aquest tipus de paisatges.

Quins paisatges fluvials volem pel Berguedà?

- a) Volem uns paisatges d'aigua accessibles i que permetin el seu gaudi per part de la població.
- b) Volem uns cursos fluvials amb boscos de ribera ben conservats.
- c) Volem uns cursos fluvials que mantinguin el seu cabal ecològic, sobretot en els casos de rius regulats per preses i embassaments, o que tenen concessions de captació d'aigües.

- d) Volem una xarxa de drenatge natural del territori (rius, rieres, torrents, etc.) ben conservada i gestionada amb una vegetació i un paisatge de qualitat, de manera que desenvolupi les seves funcions ambientals i paisatgístiques.

Quins paisatges de connectivitat ecològica volem pel Berguedà?

- a) Volem uns paisatges que mantinguin la continuïtat i, per tant, que no presentin fragmentació.
- b) Volem uns espais protegits que estiguin connectats paisatgísticament i ecològicament.
- c) Volem unes infraestructures i uns creixements urbanístics que tinguin en compte la connectivitat ecològica i paisatgística del territori.
- d) Volem uns espais oberts que s'internin a les trames dels assentaments urbans.

Quines edificacions rurals aïllades en els espais oberts volem pel Berguedà?

- a) Volem unes edificacions rurals que mantinguin els elements característics de l'arquitectura tradicional de la comarca.
- b) Volem unes granges i edificacions vinculades integrades en el paisatge.
- c) Volem unes edificacions i construccions rurals aïllades que no representin un impacte visual en el paisatge.
- d) Volem unes edificacions rurals aïllades amb qualitat estètica i adequades al paisatge en què s'insereixen.
- e) Volem unes edificacions rurals aïllades que no responguin a models importats i que, en la mesura del possible, segueixin la tradició de l'hàbitat rural popular del Berguedà, tot i que sense caure en la mera repetició banal de models arquitectònics.

6.2 Objectius pels paisatges patrimonials

Quins paisatges patrimonials volem pel Berguedà?

- a) Volem uns paisatges que mantinguin i transmetin a les generacions futures llurs valors històrics i patrimonials, així com la seva herència simbòlica i immaterial.
- b) Volem uns elements amb valor històric i simbòlic que consolidin la seva presència en el paisatge i la seva influència sobre el context social i cultural de l'àmbit territorial.
- c) Volem crear rutes dels paisatges naturals i culturals del Berguedà que relacionin els atractius culturals de la comarca amb els paisatges que els envolten.
- d) Volem uns paisatges que protegeixin de forma específica els arbres d'interès monumental i on s'estableixi una àrea perimetral de protecció d'aquests arbres, senyalitzada i condicionada.

Quins paisatges patrimonials relacionats amb el Parc Fluvial de les Colònies del Llobregat volem pel Berguedà?

- a) Volem fer del Parc Fluvial de les Colònies del Llobregat un gran Parc patrimonial que sigui l'eix del nou model de desenvolupament territorial i turístic de la comarca.
- b) Volem un paisatge gestionat a partir de les propostes que s'estableixen en el Pla Director del Parc, amb participació de la ciutadania de la comarca, per tal que aquest espai fluvial de reconeguda vàlua torni a assolir, ara com a paisatge patrimonial, el caràcter dinàmic que ha estat sempre el signe d'identitat d'aquest territori.
- c) Volem un paisatge que preservi la qualitat ambiental pel conjunt del Parc Fluvial i permeti una bona convivència entre els usos residencials, d'activitat econòmica i turístics.
- d) Volem que el Parc Fluvial de les Colònies del Llobregat sigui declarat Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO.

Quins paisatges patrimonials miners volem pel Berguedà?

- a) Volem fer del paisatge de la mineria del Berguedà un Parc patrimonial que contribueixi al model de desenvolupament territorial i turístic de la comarca.
- b) Volem recuperar la memòria històrica al voltant de l'activitat minera al Berguedà fent que els vestigis que aquesta ha deixat sobre el paisatge es puguin llegir en positiu com a trets essencials que identifiquen i distingeixen la nostra comarca.

Quines perspectives paisatgístiques volem pel Berguedà?

- a) Volem un territori que mantingui perspectives paisatgístiques de qualitat.
- b) Volem el condicionament de miradors que permetin gaudir del paisatge
- c) Volem un paisatge amb referents visuals i identitaris..

6.3 Objectius pels paisatges dels assentaments urbans residencials**Quins paisatges dels assentaments urbans residencials volem pel Berguedà?**

- a) Volem uns assentaments urbans compactes i amb fronteres nítides en el paisatge.
- b) Volem unes extensions urbanes que es dimensionin en relació al seu paisatge preexistent.
- c) Volem uns paisatges urbans compactes, amb una densitat edificatòria adequada, que permeti l'existència d'espais oberts a les trames urbanes.
- d) Volem uns paisatges urbans diversos, que admetin l'evolució arquitectònica i urbanística, tot preservant els valors paisatgístics dels teixits preexistents, de manera que s'incrementi la riquesa patrimonial global dels espais urbans.
- e) Volem uns paisatges urbans endreçats i harmònics.

Quins paisatges dels accessos als nuclis urbans volem pel Berguedà?

- a) Volem uns accessos als nuclis urbans ordenats paisatgísticament i que facilitin la transició harmònica entre els espais oberts i els paisatges urbans.
- b) Volem uns accessos que reforcin el caràcter i la identitat dels nuclis urbans als quals estan vinculats.
- c) Volem uns accessos als nuclis que utilitzin l'arbrat en la definició dels espais i en la potenciació de les perspectives urbanes.

6.4 Objectius pels paisatges associats a les infraestructures**Quins paisatges associats a les infraestructures lineals de comunicació volem pel Berguedà?**

- a) Volem unes vies de comunicació lineals que no malmetin la connectivitat paisatgística, ecològica i social del territori.
- b) Volem unes vies de comunicació lineals integrades paisatgísticament a l'entorn i amb un aspecte adequat.
- c) Volem la revegetació dels talussos amb espècies autòctones o ben adaptades a les condicions climàtiques del lloc.
- d) Volem unes vies de comunicació lineals que permetin el gaudi del paisatge pel qual transiten amb miradors i àrees d'estada condicionats.
- e) Volem una publicitat i una senyalització viària urbana que apliqui criteris de localització, de jerarquització i de tipologia adequada de senyals de forma integrada al paisatge.

Quins paisatges associats a les altres infraestructures i serveis tècnics volem pel Berguedà?

- a) Volem uns paisatges que minimitzin al màxim les interferències provocades pel pas de les esteses de línies elèctriques.

- b) Volem uns paisatges on s'excloquin les infraestructures de serveis tècnics dels trams d'interès paisatgístic preferent de les carreteres i dels llocs d'interès ambiental de les vores dels llits fluvials.

Quins paisatges associats als equipaments comunitaris volem pel Berguedà?

- a) Volem uns paisatges on els equipaments comunitaris evitin ubicar-se el paratges d'interès ambiental i paisatgístic.
- b) Volem que les orientacions i els volums de les edificacions dels equipaments comunitaris es projectin de forma que minimitzin el seu impacte en el perfil escènic dels nuclis urbans, o bé de forma que el reforci intencionadament.

6.5 Objectius pels paisatges de les activitats econòmiques**Quins paisatges on s'ubiquen activitats industrials i grans superfícies comercials volem pel Berguedà?**

- a) Volem uns polígons industrials i unes àrees de gran superfície comercial que, tant per la seva ubicació com per l'aspecte de les seves naus, no impliquin una interferència visual significativa amb l'entorn.
- b) Volem uns polígons industrials i unes àrees de gran superfície comercial que permetin la connectivitat paisatgística del territori.
- c) Volem uns polígons industrials i unes àrees de gran superfície comercial amb qualitat paisatgística intrínseca, pel que fa a les edificacions, la xarxa viària interna i les zones verdes.
- d) Volem un paisatge en que els polígons industrials i les àrees de gran superfície comercial estiguin concentrats, i no dispersos en el territori.
- e) Volem evitar que les noves localitzacions de polígons industrials i àrees de gran superfície comercial es localitzin a prop de miradors, indrets amb visibilitat i alta freqüentació.

- f) Volem que els polígons i àrees de gran superfície comercial de nova creació apliquin criteris d'integració paisatgística en relació al seu emplaçament, orientin les construccions en els llocs amb menys impacte en el perfil escènic de l'horitzó, seleccionin materials de recobriment poc reflectants i utilitzin vegetació en la seva ordenació.

6.6 Objectius pels paisatges dels espais periurbans

Quins paisatges on hi són presents les activitats extractives volem pel Berguedà?

- a) Volem eliminar les instal·lacions industrials de la mineria a cel obert que no siguin un element patrimonial que contribueix a la lectura dels vestigis d'aquesta activitat sobre el paisatge de la comarca.
- b) Volem unes pedreres que compleixin uns criteris paisatgístics al llarg del seu període d'explotació.
- c) Volem unes activitats extractives que, finalitzada llur explotació, redueixin el seu impacte paisatgístic.
- d) Volem unes activitats extractives que assumeixin una funció en el paisatge de l'àmbit territorial on s'insereixin.

Quins paisatges on hi són presents els càmpings i altres instal·lacions turístiques volem pel Berguedà?

- a) Volem una millor integració dels càmpings en el paisatge a partir de l'augment de la massa arbrada dins del seu recinte i de la creació de tanques vegetals al voltant seu.
- b) Volem unes instal·lacions turístiques ben integrades en el paisatge.
- c) Volem evitar la localització indiscriminada de les àrees de dipòsit de caravanes, i que aquestes en la seva ubicació idònia s'integrin en el paisatge.

Quins paisatges on hi són presents els horts familiars volem pel Berguedà?

- a) Volem una millor ordenació i integració paisatgística dels horts familiars.

- b) Volem la eliminació de les barraques, tanques, bidons per emmagatzemar l'aigua i altres elements que proliferen de forma espontània en els horts familiars.
- c) Volem una gestió dels horts familiars amb serveis comuns, que adopti criteris d'integració ambiental i paisatgística pel seus elements construïts i de traçat parcel·lari.

7. Els paisatges del Berguedà i l'expressió de l'artista.

Quin artista actual o del passat creieu que expressa millor l'essència dels paisatges del Berguedà?.....

8. La mirada del fotògraf

Envieu-nos una fotografia amb el vostre paisatge preferit!

Final de la consulta

Moltes gràcies per haver participat en aquest espai d'opinió.

Convideu als vostres amics i coneguts a participar en aquest espai d'opinió sobre els paisatges del Berguedà.

9.3 El premi a la millor intervenció i gestió del paisatge a la comarca del Berguedà

Una bona forma de difondre les intervencions i la gestió realitzada en els paisatges del Berguedà es la convocatòria d'un premi anual a les millors actuacions sobre el paisatge que serveixi d'incentiu a les iniciatives privades per millorar el paisatge tant en àmbits naturals, rurals, urbans o periurbans.

La promoció turística de la comarca i el foment del desenvolupament local se'n pot veure reforçat amb aquest instrument de conscienciació envers el paisatge generador d'una nova cultura del territori.